

Plán sociálního začleňování obce Vřesová 9/2022 – 12/2025

**Tým autorů obce Vřesová a
Agentury pro sociální začleňování**

Červenec 2022

Obsah

Slovo starosty obce úvodem

Smysl plánu

Zařazení plánu v rámci územního celku

Vazba na další dokumenty

Vznik plánu

Analytická část

Quo Vadis, Cīvitās?

Celkový obraz sociálního vyloučení ve Vřesové

Index sociálního vyloučení

Bydlení a život v obci

Předluženost občanů

Zaměstnanost

Zdraví

Rodina, děti a volný čas

Komunitní práce a kvalita sousedství

Vyhodnocení předcházejícího plánovacího cyklu

Návrhová část

Implementační část

Úvodní slovo

Vážení čtenáři,

držíte v ruce Plán sociálního začleňování obce Vřesová na roky 2022 až 2025. Obec Vřesová v součinnosti s Odborem pro sociální začleňování MMR ČR (Agentura) jeho prostřednictvím navrhuje řadu opatření, jejichž cílem je zlepšit sociální situaci v obci.

Naše obec, sousedící s energetickým podnikem fosilní éry, hledí do budoucnosti se sebedůvěrou a optimismem. Jsme jednou z mála obcí v Karlovarském kraji, kde neklesá, ale naopak roste počet obyvatel. Chceme dál rozvíjet a posilovat naši obec a komunitu pro občany, kteří ve Vřesové zakládají rodiny a vychovávají své děti. Jednou z našich priorit je napomoci posílení sociální situace a odolnosti našich obyvatel, z nichž mnozí trpí předlužením, nezaměstnaností a špatnou dostupností služeb včetně lékařských. Tyto problémy jsou aktuálně umocňovány dramatickým růstem výdajů na provoz domácností. Nikdo neočekává, že se hospodářské trendy v našem uhelném regionu rychle obrátí k lepšímu. Jsme odhodláni konat s rozhodností, navázat na pozitivní zkušenosti s obecním projektem sociálního začleňování 2020 – 2022 a posílit investice do sociální oblasti a do komunity s odbornou podporou Agentury a finanční podporou evropských fondů.

Představujeme plán, který navazuje na mimořádné úsilí stávajícího projektového týmu a samotných našich občanů, rozšiřuje a prohlubuje rejstřík opatření a je pozvánkou ke spolupráci regionálních aktérů z řad neziskových organizací s obcí. Věřím, že realizace plánu bezesporu přispěje ke kvalitnějšímu a spokojenějšímu životu občanů v obci Vřesová.

Jiří Sivák

starosta obce Vřesová

1 Smysl plánu

Plán sociálního začleňování pro obec Vřesová 2022 - 2025 ("PSZ") aktualizuje a nahrazuje Plán vzdálené dílčí podpory obce pro období 2021 - 2025. Přináší rozšíření témat a aktualizaci opatření s cílem dosahovat reálných sociálních změn k lepšímu, které v důsledku příznivě ovlivní životní podmínky všech obyvatel města. Plán je základem pro vznik navazujících projektových žádostí o finanční podpory v rámci výzev v oblasti sociálního začleňování Operačního programu zaměstnanost Plus.

PSZ je výsledkem kolektivního úsilí všech klíčových aktérů v rámci obce¹, jejich místních znalostí v propojení s odborným zázemím a vedením Agentury. Plán má proto mnoho autorů, nevznikl od stolu, ale v terénu. Přejímá z předchozího Plánu vzdálené dílčí podpory vše, co je stále platné. Autoři předchozího plánu tak zůstávají spoluautory PSZ². Důvodem vzniku této aktualizace je příprava pro programové období OPZ+ pro projektové záměry s tematickými okruhy předluženosti, nezaměstnanosti a zdraví.

Smyslem spolupráce mezi obcí Vřesová a Agenturou je prosazování reálných změn. PSZ má proto implementační charakter, jeho těžiště spočívá v systému navazujících praktických opatření, která budou postupně ale důsledně uváděna do života. Tento důraz na kvalitní provedení, které vede k výsledkům, oproti obecné strategii, je poučen všeobecně uznávanými akademickými závěry o předpokladech úspěšného řízení změn.³ Formální ambicí PSZ je stručnost, výstižnost a jednoduchost.

Metodička spolu s lokálním konzultantem Agentury hodnotí spolupráci s obcí a projektovým týmem jako smysluplnou a v mnoha ohledech příkladnou. Kvalita záměrů a efektivita prováděných opatření se odvíjí v duchu spolupráce, s podporou vedení obce, s nápaditostí a rozhodností. Obec Vřesová a klíčoví komunální aktéři ví, proč pomáhají sociálně nejslabším občanům řešit jejich problémy. Pro nesnadné výzvy budoucnosti připravují nejen je, ale posilují i sebe samé.

¹ Pracovníci výzkumného oddělení Agentury (Mgr. Luboš Sál, Mgr. Jan Hladík, Mgr. Zuzana Korecká), lokální experti, projektoví pracovníci obecního projektu sociálního začleňování pod vedením metodičky Mgr. Kláry Jedličkové a manažera Mgr. Alexandra Oláha, pracovníci obecního úřadu, Armády spásy o.p.s. a dalších neziskových organizací, Úřadu práce.

² Tým Agentury pod vedením Mgr. Lubomíra Luptáka, Ph.D. a PhDr. Albíny Radové

³ "Good to Great", Jim C. Collins, HarperCollins 2001; "Execution: The Discipline of Getting Things Done", Larry Bossidy and Ram Charan, Random House 2011; "Managing for Results", Peter Drucker, "Collapse: How Societies Choose to Fail or Succeed", Jared Diamond, Viking Press, 2011; "The Secrets to Successful Strategy Execution", Harvard Business Review, June 2008; "The Art of Action: How Leaders Close the Gaps between Plans, Actions and Results", Stephen Bungay, Brealey Publishing, 2010; "Strategy = Execution", Jacques Pijl, Boom Uitgevers Amsterdam, 2020.

1.1 Zařazení plánu v rámci územního celku

V menší obci postižené sociálním vyloučením jako je Vřesová sociální problematika nevyhnutelně tvoří jednu z priorit pro práci vedení obce a obecního úřadu. Stávající tým úřadu byl rozšířen o tři pracovníce obecního projektu Operačního programu zaměstnanost „Podpora sociálního začleňování ve Vřesové“, registrační číslo CZ.03.2.60/0.0/0.0 / 16_052/0016482. Projekt je zaměřen na podporu začleňování osob z cílové skupiny, které jsou sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené v obci Vřesová prostřednictvím programu prevence ekonomické nestability, který se svými aktivitami zaměřuje na finanční gramotnost, prevenci finanční zadluženosti a prevenci ztráty bydlení a aktivizaci cílových skupin prostřednictvím tří klíčových aktivit.

1.2 Vazba na další dokumenty a zařazení PSZ

Hlavním nástrojem pro činnost Agentury je Koordinovaný přístup k sociálnímu vyloučení 2021+ (KPSV 2021+)⁴, který se opírá o mezíresortní spolupráci a strategie zaměřené na sociální začleňování s využitím prostředků národních či evropských fondů na podporu začleňování sociálně vyloučených obyvatel a prevenci vzniku sociálního vyloučení. KPSV 2021+ navazuje na předchozí spolupráci v rámci Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám (KPSVL). Implementací KPSV 2021+ je pověřeno Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (MMR), konkrétně odbor pro sociální začleňování MMR (Agentura) jakožto řídicí orgán, ve spolupráci s Ministerstvem školství a tělovýchovy (MŠMT), Ministerstvem práce a sociálních věcí (MPSV) a Úřadem vlády České republiky.

Dle metodiky KPSV 2021+ vznikají plány sociálního začleňování (PSZ). PSZ je výstupem spolupráce mezi Agenturou a územním celkem, v tomto případě obcí Vřesová, spolupráce je nastavena Memorandem o spolupráci a popisem spolupráce a zpracovaný PSZ umožňuje územnímu celku přístup k prostředkům ESIF vázaným na KPSV 2021+.

Na národní úrovni zastřešuje téma sociálního začleňování Strategický rámec 2030⁵, který se zabývá vyrovnáváním rozdílů v přístupu k veřejným službám garantovaných státem a bojem s diskriminací. Tento rámec také stanovuje cíle participativního zapojení účastníků procesu přípravy a realizace plánovaných opatření⁶, např. cíl 23.2 „úředníci umějí zapojovat občany do rozhodování“, cíl 25.2 „poskytování dat a informací veřejné správy občanům a to co

⁴ Metodika Koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení 2021+, <https://www.socialni-zaclenovani.cz/kpsv-2021/>

⁵ Strategický rámec Česká republika 2030 jako implementační dokument pro naplňování cílů udržitelného rozvoje v ČR

⁶ „Občané a občanky se aktivně podílejí na rozhodování o věcech veřejných.“, „Budou využívány formy demokracie participativní, tedy formy, které občany a občanky zapojuje do rozhodování přímo. Možností je např. rozšíření veřejného připomínkování návrhů veřejných politik.“, „A v podstatně větší míře, než dnes, budou veřejné politiky projednávány... Technická řešení mohou být různá, např. veřejné debaty a diskusní fóra na základě koncepce tzv. miniveřejností, nebo deliberativní průzkumy veřejného mínění apod.“

nejpřívětivější cestou“, nebo cíl 27.1 „občan má účinnou možnost být slyšen a vyslyšen při tvorbě a hodnocení politik“.

Doplňujícím dokumentem je Implementace Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj⁷. Dokumentem, který stanoví koncept politiky soudržnosti v ČR, je Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020⁸. Z národních sektorových strategií je pro sociální začleňování stěžejní Strategie sociálního začleňování 2021-2030⁹. Tato strategie je národním dokumentem zastřešujícím na území ČR hlavní strategie pro sociální začleňování osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených a pokrývá též oblast boje s chudobou a sociálním vyloučením a participativní proces samotného plánování^{10,11}. Strategie dále stanovuje opatření „prostřednictvím komunitní práce a participace obyvatel území s koncentrací sociálního vyloučení umožnit sociální změnu a vyrovnání disparit mezi potřebami lidí a zdroji (opatření posílí zapojení obyvatel ohrožených sociálním vyloučením či vyloučených do tvorby lokální politiky)“¹².

Cílem Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021-2030¹³ je doplňovat opatření Strategie sociálního začleňování 2021-2030 a vytvářet podmínky pro to, aby tato opatření přímo působila ve prospěch romských občanů, jakožto jedné z trvale ohrožených skupin z hlediska chudoby a sociálního vyloučení¹⁴.

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji 2021-2023¹⁵ je hlavním dokumentem kraje v sociální oblasti jako součást žádosti kraje o účelovou dotaci na financování běžných výdajů souvisejících s poskytováním základních druhů a forem sociálních služeb. Dále byl usnesením Rady Karlovarského kraje č. RK 833/07/21 ze dne 26. 7. 2021 schválen Akční plán rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji na rok 2022 (tamtéž¹⁶).

⁷ Implementace Agendy pro udržitelný rozvoj 2030

⁸ Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020

⁹ Strategie sociálního začleňování 2021-2030

¹⁰ Strategie sociálního začleňování 2021–2030 (str. 46) a Akční plán 2021-2023 Strategie sociálního začleňování 2021-2030 (str. 11): („posílit participaci osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených na rozhodování o řešení sociálního vyloučení, např. snížení prahovosti institucionálních postupů, které brání vyšší participaci“)

¹¹ Strategie sociálního začleňování 2021–2030 (str. 48) a Akční plán 2021-2023 Strategie sociálního začleňování 2021-2030 (str. 10): („zvýšit kvalitu a koherenci veřejných politik a vertikální i horizontální synergie intervencí (opatření budou směřovat k posílení spolupráce mezi veřejnou správou, neveřejným sektorem, občanskou společností, komunitními a lokálními skupinami i jednotlivci.“)

¹² Strategie sociálního začleňování 2021–2030 (str. 53)

¹³ Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021-2030

¹⁴ Strategie sociálního začleňování ČR 2021-2030

¹⁵ Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji 2021 - 2023

¹⁶ Akční plán rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji na rok 2022

1.3 Sociální vyloučení

Obec Vřesová je prostorově odloučená průmyslovým komplexem Sokolovské uhelné a.s. a těžební jámou dolu Jiří. Lze ji proto označit za obec nacházející se na periférii periferie České republiky. Vzhledem k socioekonomické situaci obyvatel, velikosti obce, absenci institucí a ke specifickému charakteru osídlení je na celou obec nutno nahlížet jako sociálně vyloučenou.

Sociálně vyloučené osoby mají ztížený přístup k institucím a službám, jsou vyloučeni ze společenských sítí a nemají dostatek kontaktů mimo sociálně vyloučenou lokalitu, kde potom může docházet ke koncentraci problémů. Specifickou roli v sociálním vyloučení hraje etnicita. Etnická příslušnost (většinou romská) je totiž obvyklou příčinou negativního postoje většinové společnosti a částečné diskriminace, nejčastěji na trhu práce, ve vzdělávání a často i v bydlení. Romové jsou často stigmatizováni, tedy nálepkováni jako osoby nebo skupina osob tzv. „problémových“. Etnická, náboženská, národnostní, kulturní či jiná odlišnost by proto měla být při strategickém plánování zohledněna tehdy, je-li zdrojem diskriminace či stigmatizace.

Sociální vyloučení má i komunitní rozměr a přesah. Kromě dopadů sociálního vyloučení v úrovni jednotlivců a rodin (dle Indexu sociálního vyloučení především nezaměstnanost, předluženost, bytová nouze, chudoba a vyloučení ze vzdělávání) patří mezi primární ukazatele indikující míru sociálního vyloučení také míra politické participace (míra účasti ve volbách, účasti na tvorbě komunitního plánu, účasti na rozhodování), dále případné politiky obcí vedoucí k segregaci nebo umocňující faktory vedoucí k sociálnímu vyloučení¹⁷.

V tomto celostním pojetí sociální vyloučení ovlivňuje životní podmínky všech osob v dané lokalitě a jejím sousedství, posiluje nezdravé vztahy mezi nimi a podporuje rozvoj sociálně patologických zvyklostí, které dále narušují vazby místního společenství. Není jen problémem jednotlivce nebo určité skupiny, ale i celé místní společnosti. Ovlivňuje emoce, radikalizuje názory, má negativní dopad na zdravý životní styl ve všech jeho rozměrech, v mnoha případech přerůstá do tzv. kultury chudoby, kdy osoby po určité době zaujmou životní styl mimo společenské normy a pěstují škodlivé vzorce, které je velmi obtížné zvrátit, a které se reprodukují v další generaci. Z hlediska řešení je mnohem snazší mu předcházet, ať už předškolní, školní a zájmovou socializací dětí, ale i na úrovni občansko-politické, zvyšováním občanské gramotnosti, zlepšováním vztahů v rodině a sousedství, zapojováním marginalizovaných občanů do veřejného života a změnou paternalistického přístupu institucí.

1.4 Vznik plánu

Příprava PSZ byla zahájena na jaře 2022 na společné pracovní skupině vedení obce, projektového týmu a zástupců Agentury a probíhala průběžnými konzultacemi se všemi aktéry v obci ohledně projektových fiší až po intenzivní diskuse o instrumentaci opatření v létě 2022.

¹⁷ Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR, 2015, GAC s.r.o., str. 17

Analytickým vstupem bylo výzkumné šetření realizované Agenturou (Mgr. Jan Hladík) pod vedením Mgr. Zuzany Korecké. Klíčoví aktéři určili a rozdělili prioritní tematické oblasti takto:

- Podpora při řešení předluženosti v gesci obce
- Podpora v zaměstnatelnosti v gesci obce
- Podpora zdraví v gesci obce
- Děti a volný čas v gesci Armády spásy
- Komunitní práce v gesci obce

1.5 Aktéři sociálního začleňování

Lokální partnerství obce Vřesová (dále jen „lokální partnerství“) je stálým, koordinačním, poradním a iniciativním orgánem v oblasti začleňování sociálně vyloučených obyvatel a obyvatel sociálním vyloučením ohrožených a v oblasti prevence vzniku sociálního vyloučení. Lokální partnerství je zřízeno starostou obce a předkládá své výstupy činnosti zřizovateli – zastupitelstvu obce. Řídí se jednacím řádem. V lokální partnerství jsou sdružováni relevantní subjekty a partneři sociálního začleňování (především veřejné a neziskové organizace, příspěvkové organizace, zástupce veřejnosti atd.). Lokální partnerství projednává a je zapojeno zejména do:

- sledování a vyhodnocování vývoje sociální situace v obci a potřeb
- ohrožených a sociálně vyloučených obyvatel žijících na území obce;
- návrhu popisu spolupráce;
- plnění popisu spolupráce a návrhy na revizi popisu spolupráce;
- tvorby plánu sociálního začleňování;
- sledování implementace plánu sociálního začleňování;
- financování opatření plánu sociálního začleňování z rozpočtu obce dle znění plánu sociálního začleňování a z prostředků fondů Evropské unie napojených na Koordinovaný přístup k sociálnímu vyloučení 2021+ (dále jen „KPSV 2021+“);
- zadání a výstupy analytických prací, monitoringu plánu sociálního začleňování a evaluací plánu sociálního začleňování;
- vyhodnocení plnění plánu sociálního začleňování a návrhy revizí plánu sociálního začleňování a
- dalších témat dle shody členů lokálního partnerství.

Členové partnerství se setkávají na jednáních LP jednou ročně (příp. na pracovní skupině), dle harmonogramu jednotlivých činností spolupráce (viz kapitola č. 4 Řídící struktura implementace). Členové LP se aktivně podílejí na tvorbě, monitoringu a evaluaci Plánu sociálního začleňování, vyhodnocují jeho plnění a navrhují revizi PSZ a popisu spolupráce, zároveň sledují a vyhodnocují sociální situaci v obci. Lokální partnerství bylo ve Vřesové ustanoveno v roce 2019, kdy obec vstoupila do programu vzdálené dílčí podpory ve spolupráci s Agenturou za účelem dosažení pozitivní změny v oblasti sociálního vyloučení obyvatel a

zlepšení soužití mezi všemi obyvateli obce. Jsou do něj zapojení relevantní aktéři v oblastech sociálního začleňování působící na území obce. V roce 2022 došlo k aktualizaci a setkání lokálního partnerství v tomto složení:

Členové lokálního partnerství ve Vřesové

- Odbor pro sociální začleňování (Agentura) MMR ČR
- Starosta obce
- Místostarosta obce
- Projektový manažer projektu „Podpora sociálního začleňování ve Vřesové“, registrační číslo CZ.03.2.60/0.0/0.0 / 16_052/0016482 (dále jen Projekt)
- Finanční manažerka Projektu
- Metodická Projektu
- Dluhové poradkyně Projektu
- Člověk v tísni, o. p. s.
- Světlo Kadaň, o.p.s.
- Pomoc v nouzi, o.p.s.
- Regionální centrum Karlovy Vary, Projekt Státního zdravotního ústavu „Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením“

2 Analytická část

2.1 Quo Vadis, Cīvitās?

Násilí na lidech a na krajině je vepsáno do pohnuté historie obce s první doloženou zmínkou v roce 1492. Původně německá obec čítající na 86 usedlostí ke konci 19. století¹⁸ byla „vysídlena“ a zbytek zástavby byl v 50. letech zlikvidován za účelem výstavby průmyslového areálu navázaného na místní těžbu hnědého uhlí.

Většinu katastru současné obce zabírá výrobní areál nástupnické společnosti Sokolovská uhelná, a. s. (SUAS), který je od obytných domů, v nichž žije celá populace obce, vzdálený jen pár desítek metrů a život v obci ve všech aspektech citelně ovlivňuje. SUAS vlastní čtyři bytové panelové objekty, ve kterých žije převážná většina ze 409 občanů obce. Nejvýraznější dopad pro budoucí rozvoj vyplývá z omezení tzv. isofonní zóny hygienické ochrany, která byla z podnětu SUAS vyhlášena v roce 1994 a zamezuje v celém katastrálním území Vřesové a

¹⁸ Původní název Doglasgrün, odvozeno od Dockelova rovina – palouk. Starobylá obec byla rozložena u silnice do Chodova a byla obklopena 14 vybudovanými rybníky o ploše 314 ha, odkud se dodávali pstruzi do tehdejšího Carlsbadu. V obci s hrázděnými statky klapaly tři mlýny a žilo zde 766 obyvatel. Naproti prostorné kapli sv. Vendelína stávala výstavná patrová škola se 2 třídami pro 110 dětí, postavená roku 1892, se zahradou a hřištěm. Poválečné jméno Vřesová bylo vybráno z možností Dohnalov, Louky, Rybničná a Podhorská. Zdroj: https://Vřesovasky.denik.cz/zpravy_region/historie_vresova20070718.html

dalších okolních obcí mimo jiné stavět obytné budovy, dětská, školská a sportovní zařízení z důvodu „udržení hlukového limitu 40 dB“.

Snahy o radikální řešení této prekérní existence přestěhováním obce nevedly k výsledku. Obyvatelé obce v rámci dostupných platforem, veřejných diskusí a v kontaktu s vedením obce většinou projevují silný vztah k tomuto místu a vůli na místě setrvat, s vědomím všech rizik.

Sociodemografický trend je pozitivní. V obci Vřesová mělo dle evidence obyvatel k 31. 12. 2021 nahlášený trvalý pobyt 409 osob. Dle demografického vývoje je patrný mírný přírůstek počtu obyvatel v posledních letech, který pokračoval i v roce 2021. Vřesová je obcí s nízkým věkovým průměrem.

Tabulka 1 Vývoj počtu obyvatel obce Vřesová, k 31. 12. daného roku

		2017	2018	2019	2020	2021
Počet obyvatel celkem		386	383	385	395	409
v tom podle pohlaví	muži	205	205	204	214	230
	ženy	181	178	181	181	179
v tom ve věku (let)	0-14	87	85	90	91	84
	15-64	270	263	261	276	297
	65 a více	29	35	34	28	28
Průměrný věk		33,9	34,0	33,6	32,9	33,6

Zdroj: ČSÚ

Střednědobé ekonomické vyhlídky SUAS paradoxně doznaly zlepšení vlivem energetické krize - ukončení těžebních činností bylo odsunuto o 5 let do roku 2035. Budoucí podnikatelské záměry SUAS, označené jako strategické pro karlovarský program Fondu spravedlivé transformace, zahrnují realitní podnikání s pozemky/krajinou a hospodaření s odpady - již v minulosti SUAS zpracovávala ropné kaly z Ostravska. Z toho plyne neochota SUAS jednat o prodeji domů ve Vřesové obci i riziko vzniku nových skládek nebezpečného odpadu v okolí obce.

Na jedné straně dominantní podnikový kolos, jehož fosilní podnikání čelí odloženému, ale neodvratnému konci a jehož budoucí záměry se opírají o pokračující de facto územní rentu, spíše než o nové technologie přinášející budoucí pracovní příležitosti. Na straně druhé malá obecní komunita občanů se vztahem k místu, které je často rodištěm, životaschopná, plná dětí, která se chce rozvíjet, jakoby navzdory korporátním zájmům.

Vedení obce postupuje v situaci vzniklého nerovného sousedství maximálně obezřetně a snaží se navrhnout partnerská, kompromisní řešení se SUAS ve všech věcech společného zájmu. V klíčových věcech bydlení, rozvoje a územního plánu, které by stabilizovaly prekérní existenci domácností a umožnily nastartovat rozvoj obce, se to ale nedaří.

V této složité situaci působí obec Vřesová jako houževnatá obecní pospolitosť, která má perspektivu a zaslouží si podporu státu a regionu pro své snahy o rozvoj. A rovněž, cesta vzájemného respektování a dohody se SUAS, jakkoli obtížná, nejspolehlivěji povede k tomuto cíli.

2.2 Celkový obraz a témata sociálního vyloučení ve Vřesové

Terminologická a metodická východiska sociálního vyloučení pojmenovávají dokumenty zpracované Agenturou Plán vzdálené dílčí podpory obce pro období 2021 – 2025, Vstupní studie 2019 a Tematický průřezový výzkum migrace Vřesová, Kraslice, Vřesová 2020.

Psychologicky pojatý obraz sociálního vyloučení na úrovni jednotlivce zasluhuje připomenutí pro vystižení složitosti propletence problémů a potřeby pokory a trpělivosti při jejich řešení. Základní charakteristikou propadu na sociální dno je nahromadění důvodů, které vedou k životní krizi (ztráta zaměstnání, platební neschopnost, problémy s bydlením, problémy dětí ve škole, nemoc atd.). Sociálně vyloučené osoby obvykle nestojí před problémem jedním, ale před celým komplexem problémů, přičemž každý jednotlivě by sám o sobě ohrožoval normální fungování běžného člověka ve společnosti. S postupným propadem na dno přestává být zřejmé, co je původním důvodem propadu a co jeho následkem. Občané žijící na okraji společnosti se přizpůsobují podmínkám vyloučení a osvojují si specifické vzorce jednání, které jsou často v rozporu s hodnotami většinové společnosti. Proto někdy bývá soužití na první pohled problematické. Návyky získané adaptací na život v sociálním vyloučení těmito spoluobčanům znemožňují být úspěšní ve většinové společnosti, nezískávají hodnotové žebříčky orientované na vzestup a úspěch. To je znovu a znovu uzavírá v pasti sociálního vyloučení. Dostávají se do ní přitom většinou nikoli vinou vlastního individuálního selhání, ale společensky podmíněným způsobem, od raného věku. Z této pasti se nedokáží dostat bez cizí pomoci.

Zadluženost a nezaměstnanost zůstávají dominantním problémem obyvatel Vřesové. Ke konci roku 2021 bylo v obci 168 osob s více než jednou exekucí, tj. více než polovina obyvatel nad 15 let! 10% obyvatel bylo postiženo více než 10 exekucemi. Kolem 17% obyvatel (15 let – 64 let) bylo v evidenci uchazečů o zaměstnání. Jediný pozitivní trend byl zaznamenán ve snižování objemu dávek hmotné nouze v letech 2016 - 2020. Nebyl odrazem plošného zlepšování sociální situace obyvatel obce, neboť kombinace nulové valorizace životního minima spolu s rostoucí výší minimální mzdy rozšiřovala tu část obyvatel, kteří i přes velmi nízké příjmy nemají při sečtení příjmu své domácnosti nárok na dávku pomoci v hmotné nouzi. S nástupem pandemie covid-19 došlo k prudkému obrácení trendu a zvýšení počtu příjemců. V únoru 2022 více než 10% obyvatelstva pobíralo příspěvek na živobytí a více než 10% doplatek na bydlení.

Celkový obraz sociálního vyloučení v obci indikuje houževnatost tohoto sociálního fenoménu, rezistenci vůči změnám, jeho setrvalý, reprodukční charakter. Navíc po období relativního hospodářského blahobytu druhé dekády 21. století jsou nyní sociálně nejslabší vrstvy občanů vystaveny tlaku nastupující stagflace, zvyšování životních nákladů a poklesu disponibilních příjmů vlivem inflace. Dosavadní jistoty a samozřejmosti každodenního života, např. že

hladovější lidé jsou v Africe a nikoli v ČR, jsou otřeseny. Tento nepříznivý ekonomický rámec bude působit po celé plánovací období 2022-2025¹⁹.

Potřeba systematicky posilovat sociální odolnost obce povede k důrazu na obousměrnost prevence a sociální podpory a na efektivitu prostředků investovaných do sociálního kapitálu obce v období 2022-2025:

- motivační a podněcovací práce s dětmi a mládeží,
- posilování vazeb klientské důvěry pro působení směrem k regulární zaměstnanosti, a řešení předluženosti,
- sociální osamostatňování klientů, jejich přebírání spoluodpovědnosti za vlastní životní vyhlídky, zdraví a výchovu dětí, vymanění ze závislého životního režimu,
- důraz na včleňování do běžného života, na přístup, že respektování pravidel, autorit, zákonů nepotlačuje individualitu.

2.2.1 Index sociálního vyloučení

Agentura vyvinula jednotný nástroj tzv. *index sociálního vyloučení*²⁰, který v sobě zahrnuje klíčové ukazatele z různých oblastí sociálního vyloučení a umožňuje posoudit míru zatížení sociálním vyloučením²¹ v jednotlivých obcích, ORP i krajích. Hodnota indexu sociálního vyloučení se ve Vřesové za poslední roky snižuje, přičemž obec stále patří do čtvrté kategorie 208 měst a obcí nejvíce postižených sociálním vyloučením a zůstává nad krajským průměrem.

Tabulka 2 Hodnota indexu sociálního vyloučení v jednotlivých letech

Hodnota indexu sociálního vyloučení	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vřesová	17	17	14	14	13	13
ORP Sokolov	16,3	17,28	15,11	14,46	15,06	n.a.
Karlovarský kraj	14,04	12,98	11,6	11,02	11,95	

Zdroj: ASZ

Specifická situace v obci ale vyžaduje zásadní kvalifikaci k tomuto indexu a k vykazovanému trendu. Jeden z pěti datových zdrojů pro konstrukci indexu je počet vyplacených příspěvků na bydlení, které však skoro žádné domácnosti ve Vřesové nemohou být vyplaceny, protože není možné je vyplácet domácnostem, které nejsou schopny doložit nájemní nebo podnájemní smlouvu. Ve Vřesové jsou prakticky jen ubytovací smlouvy, na základě kterých je možné čerpat pouze doplatek na bydlení – ten však v indexu nefiguruje. Méně příspěvků na bydlení tak uměle vyvolává nižší index. Paradoxně tak nejistota v bydlení v obci vede k tomu, že je

¹⁹ „The global economy’s growing risks: stagflation, refugees and lockdowns”, March 18, 2022; “The global stagflation shock of 2022: how bad could it get?”, May 2, 2022; “Stagflation and our unlearned history lessons”, May 20, 2022; Financial Times.

²⁰Viz <https://www.socialni-zaclenovani.cz/dokument/metodika-pro-posouzeni-miry-a-rozsahu-socialniho-vyloucení-v-uzemi/>.

²¹ Škála indexu nabývá hodnot od 0 do 30 bodů, přičemž hodnota 0 znamená absenci nebo minimální rozsah sociálního vyloučení a hodnota 30 bodů nejvyšší míru zatížení sociálním vyloučením.

indexem hodnocena jako "méně" vyloučená. Můžeme tedy předpokládat, že hodnota indexu je v případě Vřesové výrazně zkreslená směrem dolů.

2.2.2 Bydlení a život v obci

Opatření v bytové politice nejsou součástí plánovaných návrhů PSZ, protože obec ani občané nemají autonomii pro konání na základě vlastnictví SUAS a ubytovacích smluv. Jde však o stěžejní téma, které se prolíná všemi aspekty života v obci a je nezbytné mu věnovat prostor.

Bytová zástavba tvořící jádro současné Vřesové vznikla v rámci podpory socialistické industrializace a původně neměla mít trvalý charakter. V obci jsou celkem čtyři bytové domy vlastněné SUAS, celkem 140 samostatných jednotek, nejčastěji v dispozici 2+1, méně často 3+1. Naprostá většina jednotek má ubytovací smlouvu a jsou tedy zkolaudovány jako pohotovostní jednotky pro krátkodobé ubytování. V obci je jen 6 nájemních bytů s nájemní smlouvu na dobu neurčitou.

Standardem je ubytovací smlouva na rok, která bývá v případě problémů s nájemníky zkrácena až na čtvrt roku. Výpověď z nájmu proto, že by někdo nehradil nájem, je výjimečná. Nájemné v ubytovacích jednotkách (pokud je v jednotce do 4 osob) činí 5 300,- Kč za 2+1, za 3+1 pak 5 800,- Kč. Za každou další osobu v ubytovací jednotce roste nájemné o 300,- Kč/os., horní hranicí je částka 6 500,- Kč. Spotřeba vody a teplo jsou již započítané v nájmu, u prvního domu při vjezdu do obce je navíc v nájmu započítána i elektřina (500,- Kč). Výše nájmu je tak výrazně nižší než v okolních městech a bydlící jsou navíc izolováni od dopadů energetické krize. Jsme u jednoho z klíčů přitažlivosti Vřesové pro domácnosti s nízkými příjmy.

Na druhou stranu, ubytovací smlouvy neumožňují obyvatelům pobírat klíčovou dávku podpory bydlení (příspěvek na bydlení) a výrazně snižují stabilitu bydlení. Další domácnosti (4 domácnosti čítající cca 10-15 osob) žijí v zahradních domcích neurčených k trvalému bydlení v zahrádkářské kolonii nacházející se v nevelké vzdálenosti od bytových domů.

Veřejný prostor v obci je relativně malého rozsahu, je však upravený a udržovaný a obec jej dále rozvíjí pro volnočasové a komunitní aktivity. O údržbu, úklid a investice do veřejného a společně využívaného prostoru se stará především obec, a to i navzdory tomu, že není vlastníkem zdaleka všech dotčených pozemků. Úklid společných prostor v jednotlivých domovních vchodech zajišťuje bytový odbor SUAS, ve všech vchodech je čisto.

Obec poskytuje finanční příspěvky dětem a studentům, přispívá občanům na rekreaci a na sportovní vyžití. Byla otevřena nová restaurace, připravuje se kamenný obchod s potravinami. Byla otevřena zrekonstruovaná knihovna s veřejným internetem, která v odpoledních hodinách alternuje jako nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, provozované Armádou spásy Karlovy Vary. Občané obce rovněž mohou jezdit na ozdravné pobyty, zaměstnancům SUAS na tyto pobyty přispívají podnikové odbory.

Data potvrzující či vyvracející případnou zvýšenou nemocnost v obci (například incidence astmatu a dalších respiračních nemocí) se nepodařila získat, podle veřejně dostupných dat České informační agentury životního prostředí se však v místním závodě SUAS v minulých letech odehrávaly úniky nebezpečných látek do ovzduší i do vody.²²

Výhledy bydlení a života v obci je možno shrnout takto:

- rizikové (ubytovací smlouvy), částečně kompenzováno finanční výhodností
- bez perspektivy výstavby obecních nebo soukromých bytů po dobu platnosti isofonní zóny
- současný vlastník bytů SUAS nemá zájem prodat
- okolní pozemky včetně pozemků nově vlastněných obcí by bylo třeba sanovat před jakoukoli výstavbou – existuje zde neřešená ekologická zátěž (nadlimitní radioaktivní prvky, DDT). Sanace proveditelná ale finančně náročná.
- vnější úpravnost obce je imponující. Skrývá ale bezmoc obce při výkonu podstatných částí své působnosti (územní plánování), existenční nejistotu občanů a nedůstojnost podřízenosti občanských zájmů vůči korporaci.

2.2.3. Předluženost občanů

Oblast zadlužení, exekucí a insolvenčí je podstatným článkem řetězce sociálního vyloučení, možnost řešit předlužení zásadně ovlivňuje snahy o úspěch sociálního začlenění. Tyto projevy novodobé materiální chudoby postihují nejen sociálně slabší vrstvy společnosti, ale v rostoucí míře i seniory a střední třídu. Často bývají doprovázeny stresem a pocity existenční úzkosti,

²² Zdroj: <https://portal.cenia.cz/irz/unikyPrenosy.jsp>

především u seniorů²³. Občané bez perspektivy na důstojný život a zaměstnání jsou nuceni uchýlovat se k únikovým životním strategiím.

U sociálně nejslabších obyvatel předluženost často přerůstá do endemického systému závislostí mimo dosah státní moci. V extrémní podobě se šíří formy vazalské trestné činnosti na objednávku. V sociálně vyloučených lokalitách v tomto smyslu paralelní struktury de facto usurpují moc nad lidmi, protože účinnost a vymahatelnost práva mizí. Podle analýzy Ministerstva vnitra „v důsledku nedostatečného monitoringu a nízkého zájmu (...) se právo v sociálně vyloučených lokalitách distribuuje značně nerovnoměrně (...) Řada protiprávních postupů tak není nijak řešena. Obyvatelé sociálně vyloučených lokalit sami v drtivé většině protiprávní praktiky buď neidentifikují, nebo se bojí se právně bránit, nebo jim je právní pomoc nedostupná (...) Varování veřejného ochránce nejsou vůbec brána v potaz“²⁴.

S exekucemi je spojeno riziko ztráty bydlení, nízká motivace hledat stálé legální zaměstnání, vytváření neoficiálních struktur (lichva), zvyšování stresu a napětí v rodině, vyšší nemocnost psychickými chorobami, při dlouhodobém předlužení pak rezignace a apatie.

Dluhová problematika ve Vřesové je popsána na základě dostupných dat Exekutorské komory ČR, Insolvenčního rejstříku a rozhovorů s pracovníky dluhové poradny obce. Ke konci roku 2021 bylo v exekuci více než polovina obyvatel Vřesové – exekuce se týkaly 168 osob, přičemž samotných exekucí bylo 988. Počet osob s 10 a více exekucemi (ke stejnému datu) byl v obci 32, což činí 9,85 % obyvatel nad 15 let. Naopak podíl osob v insolvenci je stále relativně nízký.

Tabulka 3 Statistické údaje o exekucích pro obec Vřesová

	Počet osob v exekuci	Počet exekucí	Počet dětí a mladistvých v exekuci	Počet osob 18-29 let v exekuci	Počet seniorů (65+ let) v exekuci	% podíl osob v exekuci (přepočten na obyvatelstvo 15+ let)
k 31. 12. 2017	105	672	0	30	6	33,65
k 4. 3. 2020	218	1206	2	36	21	73,90
k 31. 12. 2021	168	988				51,69

²³ Olga Havránková, Sebevražednost seniorů, Fórum sociální práce, č. 2/2019.

²⁴ Ministerstvo vnitra, Identifikace zásadních problémů v oblasti sociálního vyloučení, 2021, <https://www.mvcr.cz/clanek/prehled-dokumentu.aspx>

Tabulka 4 Statistické údaje insolvenční pro obec Vřesová

Počet osob v osobním bankrotu („insolvenční“, k 31. 12. 2018)	% podíl osob v insolvenční (k 31. 12. 2018) (přepočet na obyvatelstvo 18+ let)	Počet osob v insolvenční (k 31. 12. 2019)	% podíl osob v insolvenční (k 31. 12. 2019) (přepočet na obyvatelstvo 18+ let)	Počet osob v insolvenční (k 31. 12. 2020)	% podíl osob v insolvenční (k 31. 12. 2020) (přepočet na obyvatelstvo 18+ let)
11	3,89	4	1,34	7	2,30

Zdroj: Insolvenční rejstřík, ČSÚ; výpočty ASZ

V rámci šetření výzkumníků Agentury v červnu 2022 většina oslovených obyvatel obce, kteří mají exekuce, zmiňovala nesplacené půjčky od nebankovních společností (nejčastěji Home Credit a Provident), dále dluhy na zdravotním pojištění a také drobnější dluhy na nájmu.²⁵ Dluhové poradkyně rovněž zmiňovaly časté dluhy v důsledku sankčního vyřazení z ÚP ČR (a následného nehrzení zdravotního pojištění), u mladší generace rovněž dluhy za paušály na mobilní telefony. Části respondentů vznikly dluhy z půjček, které pravidelně spláceli, ale po propuštění z dlouhodobého zaměstnání se vinou ekonomických problémů dostali do dluhové pasti. Oslovení obyvatelé své dluhy nejčastěji řeší sami – ať už přímou domluvou s exekutorem či se zaměstnavatelem. Většina respondentek – matek na mateřské či rodičovské dovolené naopak zmiňovala, že své dluhy v současné době neřeší, neboť dle jejich názoru nejsou v situaci, kdy by bylo možné exekuce splácet.

V obci působí dvě terénní asistentky-poradkyně (v rozsahu jeden a půl úvazku), financované z OPZ na základě tematického akčního plánu pro obec Vřesovou. Poradkyně mají celkem 80 klientů, byť ne se všemi v současnosti probíhá aktivní práce. Kromě samotného dluhového poradenství jsou součástí projektu i nácviky finanční gramotnosti s klienty a workshopy na příbuzná témata. Terénní poradkyně mohou konzultovat náročnější případy s dluhovou poradkyní a metodičkou NNO Člověk v tísni sídlící v Sokolově. Dle sdělení terénních poradkyň převládají mezi klienty ženy, často jde o samoživitelky a věkový průměr je zhruba 25 až 50 let. Většina klientů má základní vzdělání.

Na insolvenční lze pohlížet jako na aktivní řešení předluženosti daného dlužníka, ale také jako na „osobní bankrot“ čili selhání jednotlivce, proto jsou zákonné podmínky vstupu do insolvence oproti jiným evropským státům stále přísné. Ze zkušeností dluhových poradců lze konstatovat, že vstup do insolvence je pro většinu klientů stále nedostupný. Experti na dluhovou problematiku se shodují²⁶, že zmírnění podmínek pro vstup do insolvence by bylo pro stát užitečné – přineslo by možnost předluženým osobám ucházet se o pracovní místo na otevřeném trhu práce a přineslo by úsporu / zisk financí vůči státnímu rozpočtu.

²⁵ V případě drobnějších dluhů na nájmu Bytový odbor SUAS obvykle přistupuje na splátkový kalendář. Dle informací dluhové poradny se v posledních cca 2 letech musely vystěhovat v důsledku vysokých dluhů na nájemném max. 3 rodiny.

²⁶ Expertní konsensus formuluje Petra Adamovská, expert na dluhovou problematiku, Regionální centrum Západ, Agentura

Část respondentů při šetření vyjádřila obavy, zda v takto malé komunitě lze zachovávat anonymitu poradenství. Vzhledem k určitému stigma, které se se zadlužením pojí, část respondentů zmiňovala nechuť jít své dluhy řešit právě do místní dluhové poradny. Zároveň však nelze pominout skutečnost, že poradna je službou, která obyvatelům pomáhá na místě, ať už při řešení dluhových problémů, či například při styku s úřady. Pro obec zůstává do dalšího období prioritou v rámci nových záměrů financovaných z OPZ+ zajistit místní dostupnost základního dluhového poradenství a zvýšit jeho efektivitu.

2.2.4 Zaměstnanost

Z hlediska vzdělanostní struktury má stále výrazná část populace obce pouze základní vzdělání (včetně neukončeného). I přes pozitivní trend v desetiletém srovnání sčítání lidu je však zastoupení osob se základním vzděláním stále vysoké a výrazně přispívá k neutěšené situaci v obci z hlediska zaměstnanosti.

Tabulka 6 Procentuální podíl obyvatel dle vzdělání

	2011	2021
% podíl obyvatel ve věku 15 a více let - bez vzdělání	5,58	4,33
% podíl obyvatel ve věku 15 a více let - základní včetně neukončeného	50,19	42,96
% podíl obyvatel ve věku 15 a více let - střední včetně vyučení	29,37	35,38
% podíl obyvatel ve věku 15 a více let - úplné střední	4,09	2,89

Zdroj: SLDB 2011 a 2021

Pro obyvatele sociálně vyloučených lokalit s nízkou kvalifikací jsou rozhodující sezónní a příležitostné práce, často založené na neformálních pracovních vztazích ("práce na černo").

Tato forma práce dále posiluje celkovou existenční nejistotu, neukotvenost a nutnost uchýlovat se k alternativním životním strategiím. Často vede mimo jiné k závislosti na sociálních dávkách a předlužování. V tomto smyslu je třeba rozumět výpovědím respondentů sociodemografického šetření Agentury²⁷, kteří se nesetkali s významnější diskriminací při hledání uplatnění na trhu práce.

Tabulka 7 - Diskriminace při hledání práce v posledních 12 měsících (%)

Odpovědi	Celkem (N=339)	BP (N=192)	SVL (N=147)
Nikdy	97	99**	95*
1x	1	0*	2
2x	1	1	2

Tabulka 8 - Diskriminace při hledání práce před více než 12 měsíci (%)

Odpovědi	Celkem (N=339)	BP (N=192)	SVL (N=147)
Nikdy	96	96	95
1x	1	1	1
2x	1	0*	2

²⁷ Průzkum viktimizace osob v sociálně vyloučených lokalitách na příkladu Sokolova, Mgr. Luboš Sál, Mgr. et. Mgr. Radka Vepřková, květen 2020.

3x	0	0	0
4x	0	0	1
5x a vícekrát	0	0	1
Celkem	100	100	100

Pozn.: * výsledek je signifikantně nižší od celkové distribuce (hladina významnosti 0,05)

3x	0	0	0
4x	1	1	1
5x a vícekrát	2	2	1
Celkem	100	100	100

Pozn.: * výsledek je signifikantně nižší od celkové distribuce (hladina významnosti 0,05)

Nezaměstnanost v obci Vřesová je dlouhodobě vysoko nad celorepublikovým i krajským průměrem. V květnu 2022 byl celorepublikový podíl nezaměstnaných osob 3,2 %, krajský pak 3,8 %. Samotný okres Sokolov, jehož částí obec Vřesová je, patří s podílem 4,7 % z hlediska nezaměstnanosti k nejvíce postiženým okresům Karlovarského kraje.²⁸

Tabulka 9 Procentuální podíl uchazečů o zaměstnání (přepočten na obyvatelstvo 15-64 let)

	prosinec 2016	prosinec 2017	prosinec 2018	prosinec 2019	prosinec 2020	prosinec 2021
Vřesová	19,05	15,56	13,69	9,20	14,49	17,51
ORP Sokolov	8,13	5,45	4,74	4,27	6,34	5,36
Karlovarský kraj	5,96	3,83	3,22	3,03	5,67	4,61
ČR	5,43	4,01	3,33	3,10	4,20	3,80

Zdroj: ASZ

Jak je patrné z níže uvedené tabulky, počty evidovaných uchazečů o zaměstnání se setrvale snižovaly až do roku 2019, kdy opět výrazněji narostly a tento negativní trend pokračoval i v roce minulém. Kromě propouštění v rámci provozů SUAS se do statistik pravděpodobně promítla i specifika „covidového“ roku 2020. V této souvislosti došlo k nárůstu také u uchazečů, kteří jsou v evidenci déle než 6 a 12 měsíců, naopak počet nezaměstnaných déle než dva roky se drží stabilně nízko již od roku 2019, pravděpodobně i díky projektům ÚP ČR a obce.

Tabulka 10 Počet uchazečů o zaměstnání dle délky evidence v letech 2016 až 2021

	prosinec 2016	prosinec 2017	prosinec 2018	prosinec 2019	prosinec 2020	prosinec 2021
Počet uchazečů o zaměstnání	52	42	36	24	40	52
Počet uchazečů o zaměstnání - v evidenci 6+ měsíců	40	27	13	8	11	30
Počet uchazečů o zaměstnání - v evidenci 12+ měsíců	32	22	13	4	6	18
Počet uchazečů o zaměstnání - v evidenci 24+ měsíců	20	18	12	2	3	3

²⁸ Měsíční statistická zpráva Krajské pobočky ÚP ČR v Karlovarském kraji za květen 2022. (Dostupné z: https://www.uradprace.cz/documents/37855/2602649/Mesicni_KVK_05_2022.pdf/3279d0f2-e7e8-bd16-44fe-726618b34a33)

Nejnovější statistiky pro obec Vřesová z konce května 2022 ukazují, že podíl nezaměstnaných osob v obci byl 16,2 %. To znamenalo celkem 48 dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP. Statistiky zajímavý je zejména rozdíl mezi podílem nezaměstnaných uchazečů – mužů a uchazeček – žen, který souvisí s problémy se zaměstnáváním žen popsanými v textu níže.

Tabulka 11 Nezaměstnanost v obci Vřesová k 31. 05. 2022

Podíl nezaměstnaných osob (v %)	celkem		16,2
Podíl nezaměstnaných osob (v %)	pohlaví	muži	9,4
		ženy	16
Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce	celkem		49
Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce	pohlaví	muži	29
		ženy	20
Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce (dosažitelní)	celkem		48
Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce (dosažitelní)	pohlaví	muži	28
		ženy	20

Zdroj: ČSÚ

V detailnějším meziročním srovnání ke konci prosince 2020 a 2021 je patrný nárůst počtu uchazečů o zaměstnání v prakticky všech sledovaných kategoriích. S růstem počtu obyvatel v produktivním věku se zvýšil rovněž počet uchazečů z celkového počtu 40 na 48. Stabilně vysoký je poměr uchazečů z celkového počtu, kteří mají jen základní vzdělání.

Tabulka 12 Struktura uchazečů o zaměstnání v obci Vřesová v meziročním srovnání (k 31.12.)

	prosinec 2020	prosinec 2021
Počet obyvatel ve věku 15-64 let	276	297
Počet uchazečů	40	48
Počet uchazečů – žen	17	19
Počet uchazečů se základním stupněm vzdělání	27	29
Počet uchazečů - žen se základním stupněm vzdělání	13	12
Počet uchazečů vyučených	10	5
Počet uchazečů - žen vyučených	2	1
Počet uchazečů s maturitou	0	1
Počet uchazečů - žen s maturitou	0	0

Zdroj: Úřad práce – KoP Vřesová – dislokované pracoviště Chodov

Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP v posledních více než 6 letech potvrzuje zkušenosti z terénu i poznatky pracovníků ÚP, že v kontextu dostupné práce v regionu je výraznou překážkou chybějící vzdělání uchazečů.

Tabulka 13 Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání 2012 až 2022

	prosinec 2016	prosinec 2017	prosinec 2018	prosinec 2019	prosinec 2020	prosinec 2021	březen 2022
bez vzdělání + neúplné základní	15	13	11	5	6	7	10
základní vzdělání a praktická škola	29	23	20	10	21	28	33
nižší střední vzdělání + nižší střední odborné	4	2	3	2	3	5	3
nižší střední odborné vzdělání (vyučení)	4	4	2	7	10	10	4
se středním vzděláním (bez maturity)						1	
s ÚSV vzděláním + ÚSO (vyučení s maturitou) + ÚSO (bez vyučení)						1	1

Zdroj: MPSV

Poslední výraznější vlna propouštění se v SUAS odehrála v druhé polovině roku 2020, a ovlivnila do značné míry i obyvatele Vřesové (celkově šlo o cca čtvrtinu obce). Část bývalých pracovníků SUAS v předdůchodovém věku odešla s odstupným do předčasného důchodu, menší části se podařilo najít jiné zaměstnání. Někteří z obyvatel Vřesové pracují ve výrobně porcelánu v Nové Roli, v závodu na těžbu kaolinu v Sedleci či v některé z továren v regionu. Dle respondentů začala SUAS v posledních měsících opět nabírat jednotky lidí do některých svých provozů, jedná se však vesměs o kvalifikovanější pozice.

Do nedalekého Německa dle respondentů dojíždí z Vřesové jen několik jednotlivců. Možnosti zaměstnání pro „pendlery“ ztížila protiepidemická opatření. Dle respondentů, kteří s prací v sousední zemi měli zkušenosti, je odrazující nejistota zaměstnání pod pracovními agenturami a rovněž nutnost dlouhého dojíždění a odloučení od rodiny.

Samostatným problémem je zaměstnávání žen s dětmi a matek – samoživitelek. Obyvatelé Vřesové i respondenti z řad institucionálních aktérů potvrzují, že možnosti úvazků, které by zohledňovaly potřeby této skupiny uchazeček, jsou v regionu minimální, obec samotná nabízí sdílení místa v rámci programu Flexi. Problémem, který situaci těchto skupin uchazeček na trhu práce dále zhoršuje, je absence mateřské školy či dětské skupiny v obci. Tato absence byla mezi respondenty s dětmi vůbec nejčastěji zmiňovaným problémem. Nejbližší mateřské školy jsou v sousedním Chodově, jejich kapacita je však omezená a každodenní doprovod dětí do zařízení představuje další finanční a časovou zátěž.

Obec zaměstnává část obyvatel v rámci různých programů ve spolupráci s ÚP ČR a provádí maximum věcí souvisejících s údržbou obecních prostor a majetku ale i stavebních prací svépomocí. Uchazeči v evidenci jsou zaměstnáváni jak v rámci VPP, tak i PDU (podpora dlouhodobých uchazečů, například obsluha nové restaurace) a programu Flexi (2x 4 místa).

Dlouhodobě nezaměstnaní ve vyšším věku dle poznatků ÚP ČR často trpí zdravotními problémy, které dále snižují šanci na opětovné zapojení na trhu práce.

Vřesová má poměrně vysoký počet sankčních vyřazení z evidence ÚP ČR, za rok 2021 to bylo celkem 14 vyřazení. Obecně největšími překážkami snah o zvýšení zaměstnanosti se jeví:

- nízká míra vzdělanosti u velké části uchazečů
- nízká míra odborné kvalifikace
- chybějící praxe (dle ÚP ČR se na řadu pracovních míst, inzerovaných jako místa pro uchazeče bez vzdělání a kvalifikace přesto vyžaduje – vzhledem k charakteru práce – určitá praxe)
- prostorové vyloučení obce (i přes dobré dopravní spojení přes den je pro pracovníky bez vlastního auta obtížné se dopravovat na směny v rámci třísměnného provozu
- absence mateřské školy v obci a omezené kapacity v blízkém Chodově, což negativně ovlivňuje možnosti zaměstnání u matek s malými dětmi a rodičů-samoživitelů.
- absence flexibilních či zkrácených úvazků v rámci regionu vzhledem k charakteru poptávané práce
- nízká míra motivace části uchazečů o zaměstnání (malý zájem o rekvalifikační kurzy ÚP ČR, včetně poptávaných profesí, jako je svářeč apod.)
- nízká finanční gramotnost a povědomí o řešení exekucí v rámci zaměstnaneckého poměru.

Obec Vřesová ve spolupráci s Úřadem práce Vřesová velmi aktivně uplatňuje nástroje pracovní aktivizace dlouhodobě nezaměstnaných, zejména rekvalifikace, společensky účelná pracovní místa, veřejně prospěšné práce a veřejnou službu. Tyto služby mohou být jen v omezené míře využity osobami bez kvalifikace a bez pracovních návyků. Žádoucí proto bude využití adaptačních (tréninkových) pracovních míst a případně i sociálního podnikání, které umožňují osobám pohybujícím se dlouhodobě mimo trh práce přístupné formy zapojení do regulérní práce.

2.2.4 Zdraví

Odhad celkových ekonomických ztrát způsobených zdravotními nerovnostmi v ČR je podle předních českých odborníků²⁹ 78 miliard ročně (1,5 % HDP ČR). Z toho 26 miliard představují přímé ztráty na zdravotnických nákladech, k čemuž přispívá výše dokladované vynucené odsouvání řešení zdravotního problému. V důsledku odkládání zdravotního problému se zvyšují počty pracovních neschopností, předčasná mortalita, výše sociální dávek apod., které vedou ke zbylým 52 miliardám nepřímých ztrát.

Nerovnosti ve zdraví u obyvatel sociálně vyloučených lokalit jsou způsobeny nižším vzděláním a horšími sociálně-ekonomickými podmínkami. Někteří mají omezený přístup k informacím.

²⁹ „Prevence se vyplácí. Makroekonomická hlediska“, Doc. MUDr. Jaroslav Kříž, Společnost hygieny a komunitní medicíny, Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví, listopad 2012.

Občané s nízkými příjmy, bez vzdělání, odkázaní na sociální dávky často nepovažují zdravý životní styl za svou prioritu. Nevhodné složení stravy, nedostatek pohybu, riziko závislostí, zhoršený přístup ke zdravotní péči jsou problémy, které obyvatele sociálně vyloučených lokalit ohrožují více než většinovou populaci. U dětí se může nedostatek správné výživy a celkově nezdravý životní styl negativně projevit ve školní úspěšnosti a pozdějším začlenění do společnosti.³⁰

Celkově horší zdravotní stav sociálně vyloučené populace oproti majoritní je charakterizován výskytem chronických chorob v dřívějším věku, vyšší předčasnou úmrtností – v průměru o 10-15 let, častějším výskytem onemocnění kardiovaskulárního systému, diabetu a onemocnění dýchacího a trávicího traktu. Kojenecká úmrtnost stále zůstává dvojnásobná ve srovnání s majoritní populací. Také výskyt duševních onemocnění je v této populační skupině vyšší, značnou část tvoří duševní choroby spojené s nadměrnou konzumací alkoholu. Problémem je také diskriminace v přístupu k péči, kterou pocítuje 20% Romů³¹.

V populaci sociálně vyloučených osob je mnohem častější výskyt rizikového zdravotního chování než ve většinové populaci. Pravidelně kouří 65 % dospělých mužů a 57 % žen. Ženy kouří často i v těhotenství, děti začínají samy kouřit brzy, a pokud ne, jsou vystavovány tabákovému kouři. V posledních letech narůstá rovněž počet uživatelů nelegálních drog. Pohybová rekreační aktivita není mezi dospělými Romy rozšířená – pouze 4 % Romů uvedly, že sportují několikrát týdně, 44 % uvádí trvalou sedavou činnost. Strava Romů obsahuje velké množství masa a sladkostí, chybí zdroje vitamínů a mléčné výrobky. V romské komunitě je dále nedostatečně využívána preventivní péče, porušování léčebného režimu, problematičká komunikace s lékaři, nízká informovanost a znalosti o možnostech zdravotní péče a nedostatečná výchova a podpora ke zdraví v rodině.

Z realizovaných studií vyplývá, že užívání návykových látek je součástí každodenní reality obyvatel vyloučených lokalit včetně žen a dětí. Na jedné straně jsou alkohol a drogy "nezbytným výdajem" domácností pod tlakem spleťtých, bezodkladných, kupících se existenčních a psychických problémů. Na druhé straně je výroba a distribuce nelegálních drog zároveň nástrojem pro zajištění obživy, bydlení na další měsíc, úhrady splátky vyhrožujícím věřiteli. Drogy jsou běžnou součástí diskursu dětí. Jsou integrální součástí strategií přežití nejslabších členů společnosti.³²

Tabuizování, stigmatizace a morální ostrakizace užívání návykových látek, včetně alkoholu jen přispívají k upevňování paralelních společenských struktur mimo dosah státní moci. Jedinou nadějí pro závislé osoby, jejich rodiny, komunity, města a většinovou společnost je systém pomáhající závislým dostat zneužívání drog pod kontrolu a ze závislosti se vymanit.

³⁰ „Podpora zdraví v sociálně vyloučených lokalitách - snižování zdravotních nerovností“, MUDr. Hana Janata, CSc. a kol., Státní zdravotní ústav, 2015.

³¹ „Model kulturně senzitivní zdravotní péče“, Opatření Akčního plánu SBSV 2016-2020, ASZ ÚV ČR.

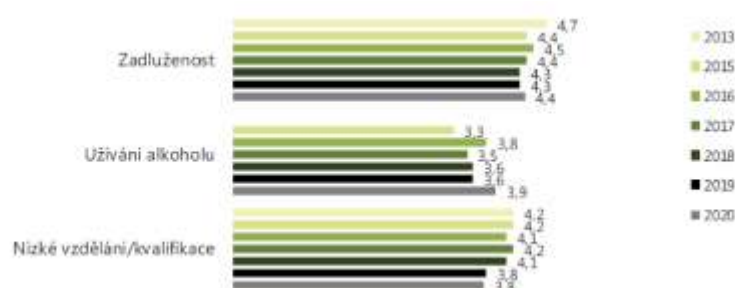
³² Volné shrnutí východisek zásadní studie: Analýza možností a širších souvislostí prevence kriminality v SVL, Koncepční příloha Metodiky prevence kriminality v sociálně vyloučených lokalitách, Plzeň 2019, P. Kupka, L. Toušek, V. Walach, T. Dvořáková, K. Tvrda, L. Lupták, A. Brendzová, K. Vanková, ("Brizolit"), str. 120.

Tento systém musí být propojen s prevencí užívání jakýchkoliv drog a s řešením balíku dalších sociálních patologií, které se vážou na možnost předejít závislostem v sociálně vyloučeném prostředí.

V Karlovarském kraji panuje nedostatek kapacit v oblasti sociálních služeb komunitního charakteru včetně krizové nebo následné péče ve formě např. adiktologické ambulance s týmem lékařů, psychiatrů, adiktologů a sociálních pracovníků zaměřených na pomoc při prevenci a překonávání závislostí.

Alkohol byl v kraji vyhodnocen jako větší problém než nelegální drogy: v roce 2020 realizovalo Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti ve spolupráci s Agenturou dotazníkové šetření mezi zástupci sociálně vyloučených lokalit³³.

Graf 1 – Průměrná závažnost výskytu vybraných jevů ve sledovaných SVL v letech 2013 - 2020

V rámci škály 1–5 (nejhorší) následovaly pro rok 2020 nezaměstnanost a bydlení shodně 3.6, užívání nelegálních drog 3.4 (klesající význam), majetková kriminalita 2.9, záškoláctví a lichva 2.8, hygiena 2.7, hazardní hry, násilná kriminalita 2 a prostituce 1.7.

Pro řadu osob ze SVL je však absolvování nebo dlouhodobé plánování léčby závislosti nepředstavitelné. Podílí se na tom nejen vysoce nastavený práh dostupnosti a restriktivní režim léčby, ale také trvalá nejistota ohledně ekonomického zajištění budoucnosti rodiny³⁴. Obyvatelé SVL využívají dostupné nástroje léčby závislosti pouze ve velmi omezené míře. Závažným dopadem na drogový trh, který byl zachycen v souvislosti s vlivem vládních karanténních opatření proti šíření koronaviru, je zvyšování cen ve všech kategoriích nelegálních drog na trhu³⁵. Je tak možné očekávat vyhocení poměrů na trhu v krátké době a vyšší tlak na získávání finančních příjmů z trestné činnosti. V této souvislosti by bylo vhodné zmínit, že ekonomické náklady takové trestné činnosti nesou opět především obyvatelé SVL, kteří se stávají nejčastějšími oběťmi drobné majetkové trestné činnosti pachatelů ze SVL v souvislosti s drogami, a na které tak tento problém dopadá hned na dvakrát.

³³ Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v ČR, 2019, str. 127

³⁴ Brizolit, str. 110

³⁵ Drogová scéna, uživatelé drog a adiktologické služby v době nouzového stavu COVID-19. Aktuální situace. Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti Odbor protidrogové politiky ÚV ČR. Rapid Assessment 11.04.2020

Dostupnost zdravotní péče je jedním z témat, která byla obyvateli Vřesové zmiňována vůbec nejčastěji. Prostorové odloučení obce s sebou nese nutnost dojíždět za lékařskou péčí do dalších měst, přičemž často naplněné kapacity lékařských ordinací znamenají dojíždění do vzdálenějších měst regionu či kraje. Úplná absence všeobecné zdravotní péče se dle terénního výzkumu týká pravděpodobně jen jednotlivců, ale alarmující je situace v dostupnosti specialistů, především zubních lékařů.

Většina občanů má praktického lékaře v nedalekém Chodově, jednotky obyvatel ve Vintřově a v Karlových Varech. Jednotlivci dojíždějí k praktickému lékaři do dalších obcí a měst v rámci ORP či kraje (Rotava, Kraslice, Vřesová, Ostrov) – obvykle jde o lékaře v místě předchozího bydliště. Pouze jeden identifikovaný respondent neměl žádného praktického lékaře. V případě rodin s dětmi má naprostá většina dětí a mladistvých dětského lékaře rovněž v Chodově, pouze jednotky respondentů zmiňovaly pediatra v jiných městech ORP. Jak v případě praktických lékařů, tak i pediatri respondentů obvykle hovořili o tom, že nebyl větší problém zajistit zdravotní péči v blízkém městě, na rozdíl od zubařů. Celkem 22 respondentů/domácností uvedlo, že nemají zubaře a akutní problémy se zuby tak musí řešit na pohotovosti. Tento stav se týká i několika dětí a mladistvých. Většina respondentů, kteří mají zubaře, dojíždí do stejné zubní ordinace do Kraslic, menší část rovněž do Chodova, Vřesová a do dalších měst v rámci ORP a kraje. Naprostá většina obyvatel, kteří nemají v současné době zubaře, se situaci snažila aktivně řešit, ale problémem je plná kapacita ordinací v regionu. Několik respondentů rovněž uvedlo, že mělo možnost zaregistrovat se v zubní ordinaci, ale řešení problémů se zuby by stejně bylo nad jejich finanční možnosti.

Specializovaná pracoviště jsou k dispozici v Sokolově, v krajské nemocnici v Karlových Varech a jednotky respondentů rovněž zmiňovaly návštěvy specialistů v Praze či Plzni. Polovina respondentů dojíždí za lékaři hromadnou dopravou, čtvrtina má k dispozici vlastní automobil. Menší část respondentů při dojíždění za lékařskou využívá buď pomoc rodiny, nebo obecního úřad.

Terénním šetřením se nepodařilo dále prohloubit informace z terénu, které dle PVDP „*hovoří o výrazném rozšíření respiračních onemocnění u dětí a kardiovaskulárních a onkologických onemocnění u dospělých*“ v souvislosti se zátěží z místních průmyslových provozů³⁶. Ačkoliv část respondentů vyššího věku zmiňovala zdravotní problémy výše uvedeného charakteru, bez statistických dat, které by dokládaly incidenci těchto chorob v populaci obce, lze k tomuto těžko vyslovit relevantní závěry. Navíc s ohledem na socioekonomický status a životní styl části obyvatel obce se dá předpokládat, že kardiovaskulární či onkologická onemocnění se budou v populaci obce vyskytovat častěji nezávisle na sousedních provozech SUAS a ekologické zátěži z toho plynoucí.

Vzhledem k celkově mladé populaci obce se v datech z terénu objevují jen jednotky respondentů vyššího seniorského věku (zhruba 75+). Většina respondentů důchodového věku je tak v mladším důchodovém věku (případně jsou v předčasném či invalidním důchodu) a

³⁶ PVDP, str. 8

zatím je dle jejich slov výrazněji neomezují problémy s mobilitou, ani necítí potřebu dopomoci například ze strany terénních služeb. Nicméně s postupným stárnutím populace obce lze dovodit, že v budoucích letech se bude zvyšovat počet obyvatel Vřesové, kteří budou odkázáni na pomoc ze strany rodiny, obce či specifických terénních služeb. Pomoc obce probíhá jak ve formě již zmíněné dopravy k lékařům, tak i možnosti dovozu nákupů.

Nejvýraznějším a nejčastěji zmiňovaným problémem na pomezí zdraví a vnímaného pocitu ohrožení je užívání a distribuce omamných a psychotropních látek ve veřejném prostoru obce a s tím spojené negativní jevy. Dle informací z terénu je v obci několik aktivních uživatelů pervitinu, a i když je jejich počet relativně nízký, v omezeném prostoru malé obce jsou pro obyvatele dobře viditelní. V obci působí terénní služba NNO Kotec o.p.s. ze Sokolova. První preventivní a osvětové aktivity byly realizovány v rámci běžícího projektu OPZ „Podpora sociálního začleňování ve Vřesové“.

Konkrétní klientské poznatky terénních pracovníků ve Vřesové prokazují, že existuje akutní potřeba zdravotní mediace v oblasti zprostředkování specializovaných lékařů, motivace k léčbě a k prevenci a doprovodů k lékaři. Dále je třeba posílit elementární zdravotní edukaci a zlepšovat komunikaci mezi klienty a poskytovateli zdravotní péče. V souvislosti s nízkou proočkovaností občanů Vřesové proti covid-19 (cca 40%) je třeba šířit zdravotní edukaci a informovanost o prevenci přenosných onemocnění. Rovněž je třeba posílit poskytování informací o prevenci, zdravém životním stylu (dietologie), o poskytování zdravotní péče a zdravotního pojištění a o právech pacienta a pojištěnce. V neposlední řadě je třeba zvyšovat spoluodpovědnost obyvatel komunity za vlastní zdraví.

2.2.5 Děti a volný čas

Ve Vřesové žije kolem 100 dětí do 15 let. Obec pro děti dělá maximum v rámci svých možností. Několikrát ročně (dětský den, Mikuláš, apod.) dostávají děti dárkové balíčky s dárky a potravinami (zaměřeno na zdravou výživu) v hodnotě cca 650 Kč. Bylo rekonstruováno hřiště, přibýlo nové fotbalové hřiště a obec umožnila působení nízkoprahového zařízení pro děti a mládež Armády spásy za výhodných nájemních podmínek.

Několik místních dobrovolníků pořádá volnočasové akce pro děti. Celkově ale situace v oblasti volnočasových, zájmových a vzdělávacích aktivit a služeb, které by byly pro děti a jejich rodiče dostupné přímo v obci, není dobrá.

Tabulka 13 Věková struktura dětí ve Vřesové a možnosti volnočasových aktivit v obci

	srpen 2022	chybějící služby – potřebnost
0 – 3 roky	20	Chybí jesle. Kapacita jeslí v Chodově je vyčerpána. Rodičům nejmenších dětí dále chybí možnost cvičení pro rozvoj motoriky apod.
4 – 6 let	30	Chybí mateřská školka.

6 – 10 let	30	Chybí zájmové, sportovní, kulturní kroužky, keramika, kreslení, jazykové kursy, hudba. V Chodově začínají od 15. - 17.00 hod., možné pouze pro rodiny s autem
10 – 15 let	20	Chybí sportovní kroužky, podpora při rozhodování o zaměstnání, doučování, přednášky o drogách, alkoholu, nepůsobí skautský oddíl. V obci z hlediska prevence nepůsobí Městská policie Chodov ani jiné složky integrovaného záchranného systému, Červený kříž apod.

Zdroj: Obecní úřad Vřesová

Argument dostupnosti služeb a aktivit v Chodově slábne pod tíhou každodenního praktického provozu. Autobus do Chodova odjíždí v 7.30 hod., rodiče mají jen 20 minut na cestu, převlečení, předání dětí a návrat na autobusové nádraží, aby stihli spoj v 8.00 hod. Často to není možné stihnout bez stresu nebo vůbec. Navíc za dopravu zaplatí 80 Kč denně, plus cca 800 Kč měsíčně za obědy a školné (550 Kč). Pro sociálně slabší rodiny jde o příliš vysoce nastavený práh.

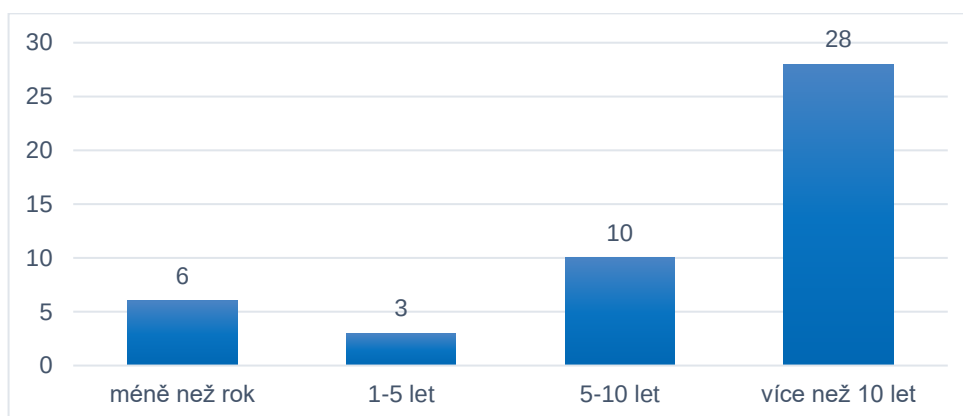
V obci začalo od ledna 2022 působit nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM) Klub Vřesová organizace Armáda spásy. Poskytuje služby dětem a mladistvým ve věku 6-15 let. NZDM se dle vyjádření pracovníků v obci postupně etabluje a má množství prvokontaktů, nelze tak ještě s odstupem zhodnotit specifika práce v této obci. V červnu 2022 měl 23 stálých klientů a množství dalších kontaktů během různých akcí. Z rozhovorů s pracovníky NZDM vyplynulo, že klub je zatím navštěvován širokým spektrem dětí a stabilní složení se spíše utváří; děti jsou jak z neromské, tak i romské populace obce. Služba NZDM je prozatím domluvena na rok. S ohledem na mladou populaci obce, vícečetné rodiny a omezené možnosti využití z důvodu prostorového odloučení je pokračující fungování této služby ve Vřesové bezpochyby žádoucí. NZDM rovněž připravuje preventivní programy zaměřené na různá témata (včetně práce, hygieny či problematiky užívání drog) a může pomáhat s přípravou dětí a mladistvých do školy. I z hlediska snah o zlepšení vzdělanostní struktury obce a snížení budoucí nezaměstnanosti jsou proto služby poskytované NZDM pro obec výrazným přínosem, byť spíše středně a dlouhodobým.

2.2.6. Komunitní práce a kvalita sousedství

Na rozdíl od řady jiných sociálně vyloučených lokalit obec Vřesová má stabilní místní komunitu a netrpí nežádoucí nadbytečnou migrací obyvatel bez hlubší vazby k obci.

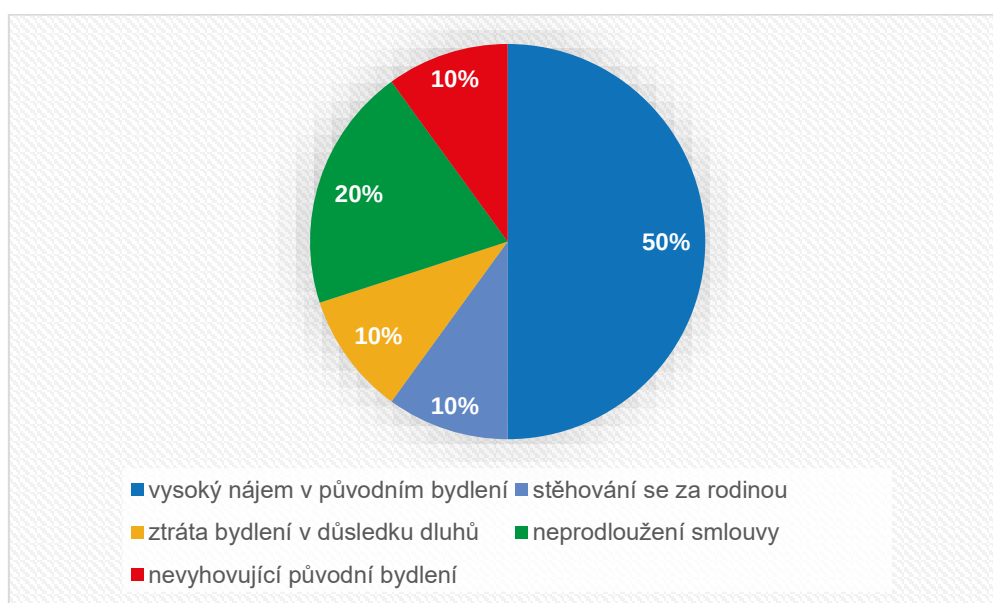
Většina obyvatel Vřesové jsou buď současní, nebo bývalí zaměstnanci SUAS a na SUAS navázaných podniků, případně rodinní příslušníci těchto zaměstnanců. Až do nedávné minulosti bylo bydlení poskytováno přednostně lidem pracujícím pro SUAS. (například poptáním přes dílenské mistry či další nadřízené). To vše, spolu s nízkými nájemnými příspěvky ke stabilitě obyvatelstva. Průměr délky bydlení ve Vřesové je přibližně 17.5 roku.

Graf 2 Délka bydlení ve Vřesové

Z obyvatel, kteří ve Vřesové bydlí kratší dobu (do pěti let) a uvedli v rozhovorech důvody stěhování se do obce, zmiňovala většina jakožto hlavní důvod vysoký nájem v původním bydlení (5x): „Přišel jsem kvůli nájmu, a takhle, protože jsem dole platil hodně náklady.“ (...) „V Chodově [jsem bydlel]. Vysoký náklady s vodou, s plynem a tady neplatím vesměs nic, tady se platí nájem.“ Respondenti dále zmiňovali neprodloužení smlouvy ze strany pronajímatele – soukromé osoby (2x), stěhování se za členy rodiny, kteří již ve Vřesové žijí (1x), nevyhovující původní bydlení (1x) a předlužení a s tím související ztrátu vlastního bytu (1x).

Graf 3 Důvody stěhování se do Vřesové

Většina obyvatel (60%) Vřesové zde plánuje dlouhodobé bydlení. Naprostá většina těch, kteří se Vřesovou opustit chystají nebo si již nové bydlení zařizují, uvedla, že hlavním důvodem je problematické občanské soužití, prostorová odloučenost a s ní spojená horší dostupnost služeb, nebo obecně touha být ve větším městě. Blízkost průmyslového provozu a s tím spojený hluk jakožto faktor snižující kvalitu života ve Vřesové zmínila jen jediná respondentka.

Lidé spokojení i nespokojení s občanským soužitím se nacházeli jak mezi obyvateli, kteří ve Vřesové bydlí deset let a více, tak i mezi těmi, kteří se přistěhovali v uplynulém roce či dvou.

Jedním z problémů Vřesové je polarizace komunity, která se odehrává po mnoha liniích a je umocňovaná stísněným veřejným prostorem a osobnostními animozitami. Tato polarizace je zčásti rámována jako etnorasová („Romové“ vs. ostatní), která má někdy podobu „náplavka - Romové“ vs. „starousedlíci – ex SUAS“, zčásti jako politická (současný starosta vs. bývalý starosta). Existují i jiné dělicí linie. Kriticky k politice současného vedení se během terénního výzkumu vyjadřovala i část romské populace obce. Tato polarizace také narušuje probíhající aktivity v oblasti řešení dluhů a omezuje možnosti obce či dalších aktérů identifikované problémy řešit. K polarizaci také negativně přispívá absence institucí, špatná socioekonomická situace obyvatel a obrovské problémy, které mnozí z nich v kontextu pandemie covid-19 a hromadného propouštění musí řešit.

Tradičně kritičtí jsou starousedlíci z majoritní populace, kteří dříve tvořili – jakožto pracovníci předchůdkyně SUAS – se svými rodinami jádro obyvatel Vřesové. Jejich nespokojenost směřuje především k politice zaměstnanosti obce ve spolupráci s ÚP. Podobně se vyjadřovala během terénního výzkumu i menší část respondentů romské etnicity, obvykle obyvatel se stabilnějším socioekonomickým zázemím (např. HPP či obdobná forma stabilního příjmu). Část obyvatel Vřesové tak apriori odmítá nejen sociální programy ale i další iniciativy obce – ať už jde o dopravu k lékaři či o službu dluhového poradenství, nebo otevření nové hospody, která se zatím nestala přirozeným místem setkávání rozdílných skupin obyvatelstva. Současné vedení obce si je vědomo této rozdělenosti komunity a má zájem ji řešit, mimo jiné i pomocí projektu komunitní práce. Komunitní život v obci je zatím limitován možnostmi existující infrastruktury v rámci veřejného prostoru, malým rozsahem veřejného prostoru a izolovaností obce, jakožto i existující polarizací. Obyvatelé jsou však zvyklí na realizaci několika hromadných ozdravných pobytů ročně (zpravidla na Moravě), na které však obci docházejí finance.

2.3 Vyhodnocení předchozího plánovacího cyklu

Agentura pozitivně hodnotí proaktivní a seriózní přístup vedení obce a pracovníků projektového týmu při implementaci projektu k podpoře sociálního začleňování po dobu realizace projektu v letech 2020 – 2022. Spolupráce obce Vřesová s Agenturou nebyla zatím předmětem hodnocení Evaluační zprávy.

Trvání projektu bylo prodlouženo do 31. 8. 2022. Projektový tým očekává, že k tomuto datu budou klíčové indikátory projektu naplněny.

	Kód	Klíčová aktivita	Cílová hodnota	Plnění k 20. 08. 2022	Komentář
Kapacita podpořených služeb	67001		8	8	1.5 úvazku aktivizačního pracovníka plus 0.3 úvazku metodičky.
Využívání podpořených služeb	67010	KA1 - 3	76 klientů	76	Počet klientů s podporou méně než 40 hodin, alespoň 1KA
Podpořené osoby		KA1 - 3	12	12	Nad 40 hodin, všechny KA
Napsané a zveřejněné analytické dokumenty (evaluace)	80500	KA4	1	1	Jedna evaluační zpráva
Dluhové poradenství, motivace, aktivace		KA1	60 oslovených	80	
			40 klientů	82	
			10 platebních odporů	14	
			20 splátkových kalendářů	31	
			20 žádostí o snížení splátek	6	
			10 žádostí o zastavení exekuce	1	
Dílky k sociálním dovednostem		KA2	22 workshopů	14	
			60 účastníků		
Praktické nácviky		KA3	22 nácviků	16	

Agentura pozitivně hodnotí aktivní spolupráci obce s Úřadem práce s cílem pomáhat občanům v krizi zapojením do regulérního pracovního procesu, pokračující investiční aktivity ke zvelebení veřejného prostoru obce a záměry obce pro dlouhodobý rozvoj uskutečňované trpělivým, konstruktivním, partnersky vedeným dialogem se SUAS.

Agentura pozitivně hodnotí metodickou kvalitu vedení projektu soc. začleňování a NZDM. V dalším období je třeba soustředit kapacity na:

- ✓ udržení metodické kvality projektové práce

- ✓ hledání způsobů jak posílit účinek sociální a další práce na celou komunitu
- ✓ osamostatňování klientů k omezení závislosti na dávkách státní sociální podpory a hmotné nouze
- ✓ překonávání rozdělenosti místní komunity
- ✓ rozvoj volnočasových aktivit, práci s rizikovou mládeží a osobnostní rozvoj pro děti v rámci NZDM
- ✓ zvýšení účinnosti dluhového poradenství směrem k insolencím ve spolupráci se specialisty z neziskových organizací v regionu

2.4 Místní síť a její financování

Název	Název projektu	Druh služby	Název služby	Doba poskytování služby	Regionální / územní působení	Cílová skupina	Věková kategorie	Kapacita (úvazky)	Okamžitá kapacita	Financování (Kč)
Obec Vřesová	Podpora sociálního začleňování ve Vřesové	ambulantní / terénní	základní poradenství a asistence (není reg. sociální služba)	1.7.2020 - 31.8.2022	Obec Vřesová	Osoby soc. vyloučením ohrožené a osoby soc. vyloučené	Registrační číslo: CZ.03.2.60 /0.0/0.0/16_052/0016_482	1.5 úvazku aktivizační pracovníci, 0.3 úvazku metodik	8	2 550 175, z toho příspěvek Unie 2 167 648,75
Armáda spásy	Klub Vřesová	ambulantní	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	1.1. 2022 – 31.12. 2023	Obec Vřesová	Děti a dorostová mládež	6 - 15	2 úvazky aktivizační pracovníci, 0.3 úvazku metodička	20	Síť sociálních služeb, kategorie A, Karlovarský kraj
Kotec o.p.s.	Podpora osob závislých na návykových látkách	terénní	Podpora osob závislých na návykových látkách	Průběžně dle potřeb klientů, z podnětu OSPOD, soudů	Obec Vřesová	Osoby závislé na návykových látkách	od 15 let	Není určena	2	Síť sociálních služeb, kategorie A, Karlovarský kraj
Pomoc v nouzi, o.p.s.	Dočasná podpora klientů v mezidobí mezi projekty OPZ a OPZ+	ambulantní	odborné sociální poradenství - dluhová poradna	od 1. 9. do 30. 11. 2022	Vřesová, Sokolov	Osoby předlužené nebo s exekucemi	od 18 let	2.15 úvazku v rámci krajské sítě. Alokace Vřesová není určena	5	Síť sociálních služeb, kategorie A, Karlovarský kraj

2.5 Syntetická analýza

Před samotným rozhodnutím o volbě strategií ve vydefinovaných problémových oblastech byla výchozí situace v obci Vřesová analyzována prostřednictvím tzv. SSPH analýzy³⁷. Ta umožňuje na téma nahlížet ze čtyř nejdůležitějších úhlů pohledu a následně z možných variant strategií umožňuje vybrat ta nejracionalnější rozhodnutí. Úhly pohledu při SSPH analýze:

- Silné stránky – přednosti, „v čem jsme dobří“
- Slabé stránky – nedostatky, „v čem jsou naše slabiny“
- Příležitosti – možnosti, „co se nám naskýtá“
- Hrozby – nežádoucí změny, „co by nás mohlo ohrozit“

SSPH analýza byla provedena za účelem nastavení prioritních strategií v předem určených problémových tematických oblastech (zadluženost, zaměstnanost, zdraví a prevence zdraví, komunitní práce). Zjištění stěžejních příležitostí, silných či slabých stránek otevírá prostor pro stanovení strategických cílů v oblasti sociálního začleňování s ohledem na definované hrozby, kterým je potřeba se bránit. Na analýze se podíleli členové lokálního partnerství, tedy aktéři v oblasti sociálního začleňování, kteří disponují místní znalostí. Výběr strategie podléhal vedle kvantifikaci údajů i klasifikaci těch problémů, které jsou považovány za klíčové a jejichž řešení je realisticky proveditelné v rámci obce.

Mezi silnými stránkami v oblasti zaměstnanosti byly v analýze ponechány pracovní příležitosti v důlním průmyslu, především krátkodobého a střednědobého charakteru, vyvolané evropskou energetickou krizí a nedostatkem alternativních zdrojů. Také otevřenost regionu pro příchod investorů (BMW) byla zmíněna jako pozitivum. Rozhodujícím praktickým aktérem je však obec, která je podnikavá, nápaditá a úspěšně spolupracuje s Úřadem práce na podpoře tvorby pracovních pozic.

Ke slabým stránkám patří nedostatek příležitostí moderní práce na flexibilní úvazky v regionu a přetrvávající nízká kvalifikace občanů obce. Nezaměstnanost je nadále udržována i nepříznivou sociální strukturou osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených (např. dopad zadluženosti a dysfunkčních vztahů na psychiku mladých lidí i dospělých). Předluženost obyvatel, nízká vzdělanost a existence šedé ekonomiky na druhou stranu i nízká ochota zaměstnavatelů zaměstnávat sociálně a jinak znevýhodněné jsou faktory znemožňující další snižování nezaměstnanosti mezi občany obce. Z vyhodnocení SSPH analýzy byly vyvstaly stěžejní příležitosti, které by měly být využity pro zlepšení situace v oblasti zaměstnanosti. V krátkodobém časovém horizontu zůstává klíčovým aktérem obec a ÚP, ve střednědobém musí dojít ke zvýšení kvalifikační a osobnostní připravenosti pro standardní zaměstnání.

³⁷ Původní zkratka SWOT z anglických výrazů Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats

ZAMĚSTNANOST

SILNÉ STRÁNKY

- efektivní využívání čerpání z programů zaměstnanosti ÚP
- dobrá spolupráce a komunikace se zástupci ÚP
- rozvojové zóny SUAS v blízkosti – strategické projekty KV kraje
- zaměstnávání sociálně znevýhodněných díky aktivní obci
- podpora pracovních příležitostí včetně podpory osob znevýhodněných na trhu práce
- dojezdová blízkost Německa
- vysoký podíl občanů v práceschopném věku
- růst počtu obyvatel

SLABÉ STRÁNKY

- nízká vzdělanostní struktura
- nedostatečná jazyková gramotnost
- nedostatečná technická vzdělanost
- nepříznivá sociální struktura obyvatelstva
- vyšší nezaměstnanost v uhelném regionu
- předlužení obyvatel - demotivující systém sociálních dávek (zejména u rodin s dětmi)
- nízká ochota zaměstnavatelů zaměstnávat sociálně a zdravotně znevýhodněné
- přístup k příležitostem jen přes pracovní agentury
- nízká informovanost veřejnosti o možnostech pracovní rehabilitace OZP zajišťované Úřadem práce – nahrazováno sociální rehabilitací jako sociální službou
- obtížnost zaměstnávání osob s duševním onemocněním
- „černý“ trh práce – nedostatečná kontrola ze strany kompetentních pracovníků - inspektorů Inspektorátu práce
- nejsou sociální podniky zaměstnávající osoby zdravotním postižením

PŘÍLEŽITOSTI

- zvýšení připravenosti pro zaměstnání
- podpora poradenství pro integraci sociálně a zdravotně znevýhodněných na trh práce
- podpora regionální mobility (dojíždění do zaměstnání)
- podpora vytváření podmínek pro sladování profesního a rodinného života
- podpora nových investorů
- podpora inovativních forem podnikání obce včetně sociálního podnikání
- přeshraniční spolupráce v rámci euroregionu
- podpora místní identity a souznění s komunitou
- kariérové poradenství pro mládež a mladé dospělé

HROZBY

- stagnující nepříznivá struktura obyvatelstva (sociálně slabé skupiny)
- zhoršení zadluženosti v souvislosti se zvyšováním životních nákladů a nezájem o řádné zaměstnání v situaci exekucí
- odchod investorů z uhelného revíru
- nízká vzdělanostní struktura (absence VŠ)
- přísné podmínky pro získání příspěvku na podporu regionální mobility (dojíždění do zaměstnání – např. bezdlužnost žadatele apod.)
- práce na černo, „šedá“ ekonomika

Témata dluhy a zdraví

Realizovaný projekt za dobu implementace plánu vzdálené dílčí podpory 2020 - 2022 měl zásadní vliv v oblasti povědomí o předluženosti a v odborné přípravě dluhových pracovníků v obci. Na zlepšování situace v předluženosti obyvatel se podílely tři pracovníce včetně jedné metodičky poskytující základní dluhové poradenství. Ve SSPH analýze jsou vedle zmíněného označeny za nejvýznamnější silné stránky nastavení fungující spolupráce s odbornou dluhovou poradkyní Člověka v tísní ze Sokolova ve složitějších případech.

Ve slabých stránkách jsou tematizované problémy komunitního charakteru, úzká propojenost v rámci sousedství a související obava o ochranu citlivých soukromých informací.

Stěžejní příležitosti, které by měly být využity, jsou podpora komplexního systému, tj. udržení kontinuity stávající podpory dluhového poradenství v hlubší klientské provázanosti s terénní prací zdravotního mediátora a v návaznosti na podporu volného času dětí a mládeže. Další pojmenované příležitosti jsou na poli podpory komunitních programů. Příležitosti, kterých je vhodné využít, jsou investice do lidských zdrojů, a to konkrétně získání kapacity odborného sociálního poradenství pro závislosti ve spolupráci aktérů lokálního partnerství. Z pohledu prevence byla podpořena nabídka aktivit nízkoprahového klubu pro děti a mládež.

SILNÉ STRÁNKY

- zavedená místní dostupnost dluhového poradenství dostupného v lokalitě
- ochota organizací lokálního partnerství spolupracovat mezi sebou
- vedené obce aktivně podporuje rozvoj sociálních služeb a přeje zavádění komunitních aktivit
- kvalitní metodické vedení místních pracovníků dluhového poradenství
- aktivní neziskové organizace poskytující služby v oblasti problémových uživatelů drog
- orientace na terénní práci se snahou o prevenci
- rozšiřující se nabídka sportovních a volnočasových aktivit (nový park)
- ochota přijímat nové trendy a inovovat
- navýšení počtu projektových pracovníků v novém projektovém období

SLABÉ STRÁNKY

- neochota sdílet informace o rodinných / osobních financích
- vyšší koncentrace osob ohrožených sociálním vyloučením v celé obci
- absence školských, zdravotních služeb a občanské vybavenosti (např. chráněné a podporované bydlení)
- administrativní a organizační náročnost registrovaných služeb potřebných ale nedostupných pro malou obec
- nekoncepční financování a nedostatečná metodická podpora poskytovatelů sociálních a souvisejících služeb v rámci ČR
- nedostatečná kapacita služeb pro osoby se zdravotním postižením a sníženou pracovní schopností
- malý zájem veřejnosti o sociální problematiku
- nízká úroveň finanční gramotnosti a znalostí pro život u generace Z nastupující do pracovního procesu
- nedostatečné zařazování osobnostně sociální výchovy a finanční gramotnosti do výuky

PŘÍLEŽITOSTI

- posílení kapacit pro sociální podporu
- rozvoj komunitních a preventivních programů
- rozvoj zdravotní osvěty
- možnost čerpání financí ze zdrojů EU
- podpora komplexního systému, tj. místní a regionální provázanosti a návaznosti sociálních a ostatních služeb
- podpora vytváření podmínek rovných příležitostí žen a mužů
- podpora sociálního podnikání
- zlepšení informovanosti občanů (např. v rámci obecního obchodu)
- založení sociálního šatníku, nábytkové banky, sdílené dílny
- vytváření podmínek pro sportovní a volnočasové aktivity všech vrstev obyvatel
- přenos příkladů dobré přeshraniční praxe
- obecní půjčovna sportovního náčiní zdarma
- rozšíření hřiště na parkour
- fotbalová liga ČvT

HROZBY

- sevřenost sousedství a rozpolcenost komunity
- udržitelnost – chybí návaznost na projektovou podporu ze strany fondů EU, je vysoká závislost sociálních služeb na systému financování z cizích zdrojů
- nedostatek kvalifikovaných sociálních profesionálů
- nekoncepční změny legislativy (např. chybějící zákon o sociálním bydlení)
- zvyšující se předluženost v souvislosti s rostoucími životními náklady
- psychický stress obyvatel plynoucí z neuspokojivých osobních a rodinných vyhlídek
- nedostatečná individuální péče o zdraví (zdravá životospráva, preventivní zubní prohlídky apod.)
- nedostatečná kapacita psychologů a psychiatrů (včetně dětských)

3 Návrhová část

Tematicky strukturovaný přehled cílů a opatření v návrhové části nelze redukovat na množinu jednotlivých projektů, nápadů a iniciativ. Důležité je zachovat celostní pohled a vnímat návrhy jako vzájemně propojené, ovlivňující se, protože jenom tak budou působit maximálně efektivně. „Z hlediska přínosu pro cílovou skupinu by všechny činnosti rozvíjené v projektech měly sledovat jeden hlavní a společný cíl: aktivizovat cílovou skupinu a motivovat ji k řešení pocítovaných problémů přednostně vlastními silami“.³⁸

3.1 Předluženost občanů

K dynamickému zlepšení poměrů v oblasti zadluženosti ve Vřesové nedojde, pokud nezačne roztávat lavina nahromaděných dluhů vymáhaných exekutory od místních občanů – zvýšení osobních insolvencí. V návrzích je zdůrazněn komplexní přístup vedoucí ke stabilizaci klienta se zapojením terénní sociální podpory, odborného poradenství a zaměstnání. Pro obec zůstává prioritou v rámci nových záměrů financovaných z OPZ+ prohloubit místní dostupnost a účinnost dluhového poradenství a posílit vazbu na externí spolupráci s poradenstvím insolvenčním.

ZADLUŽENOST A TERÉNNÍ DLUHOVÉ PORADENSTVÍ	
Priorita 1	Zmírňování sociální zátěže z předluženosti
DT1 Specifický cíl	Do roku 2025 bude 10 spolupracujících dlužníků schopno prioritizovat úhrady poplatků a pohledávek
DT1.1. Opatření	Dluhová poradci u svých klientů sledují schopnost prioritizovat úhrady poplatků a pohledávek
DT1.2. Opatření	Dluhová poradci v rámci prioritizace pohledávek od roku 2023 vyhodnocují se spolupracujícími dlužníky jejich finanční situaci a hledají nástroje pro stabilizaci jejich rozpočtů včetně 20 splátkových kalendářů a 20 žádostí o snížení splátek do roku 2025.
Garant	Obec
DT2 Specifický cíl	Do roku 2025 s podporou sociální práce stabilizovat u minimálně 15 klientů příjmy jejich domácností získáním pracovního místa včetně adaptačních míst. Minimálně 10 klientů podpořit cílenou pomocí s plánováním rozpočtu domácností.
DT2.1 Opatření	Do roku 2025 dluhová poradci v součinnosti s mentorem pro zaměstnatelnost u 20 klientů zmírňují bariéry pro vstup na trh práce prostřednictvím motivace klientů a spolupráce se zaměstnavateli.

³⁸ Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR, GAC s.r.o., 2015, str. 87 - 89

DT2.2 Opatření	Do roku 2025 obec napomůže zaměstnávat 10 občanů s exekuční zátěží formou veřejně prospěšných prací, společensky účelných pracovních míst a dalších
Garant	Obec, NNO
DT3. Specifický cíl	Samospráva obce uskuteční koncepční kroky ke snížení zadluženosti občanů vůči obci
DT3.1 Opatření	Od roku 2023 bude obec 2x ročně vyhodnocovat vývoj stavu pohledávek vůči obci
DT3.2 Opatření	V roce 2023 vznikne metodika pro postup vůči dlužníkům a sjednání dohody o mimosoudním vypořádání dluhu (případně odpuštění penále)
DT3.3 Opatření	V rámci metodiky bude uplatněn specifický postup vůči občanům – klientům dluhového poradenství obce
DT3.4 Opatření	Obec realizuje pilotáž metodiky v praxi a po uplynutí jednoho roku, nejpozději v roce 2024, vyhodnotí a zapracuje případné úpravy.
Garant	Obec
Priorita 2	Aktivizovat občany obce k řešení jejich dluhové zátěže
DT4. Specifický cíl	Do konce roku 2025 svou předluženost řeší alespoň jedním kontaktem 60 klientů a systematicky 22 klientů
DT4.1 Opatření	Dluhová poradci obce a pracovníci obce budou průběžně identifikovat potenciální klienty s dluhovými problémy a motivovat je k navázání spolupráce o dluhové poradenství.
DT4.2 Opatření	Dluhová poradci obce a pracovníci obce budou motivovat zadlužené občany k vyjednání úhrady jejich závazků (pohledávek) mimosoudní formou.
DT4.3 Opatření	U 5 klientů ročně bude zprostředkováno odborné sociální poradenství, příp. právní poradenství nebo zastoupení s cílem jejich oddlužení.
DT4.4 Opatření	Od roku 2023 obec zprostředkuje občanům zaměstnaným obecním úřadem balíček služeb napomáhající k udržení pracovního místa (dluhové, právní poradenství, oddlužení, zdravotní mediace apod.)
DT4.5 Opatření	Bude probíhat osvěta v oblasti dluhů prostřednictvím článků na webu obce (alespoň 6x ročně). Mimo projekt OPZ+.
Garant	Obec Vřesová, NNO
Plánované náklady	15 442 493 Kč (včetně mediátora zdraví a adaptačních prac. míst)
Zdroj financování	OPZ+ (s výjimkou opatření DT 4.5)

3.2 Zaměstnatelnost občanů obce

ZAMĚSTNATELNOST	
Priorita 1	Připravit občany obce bez zaměstnání na jejich fungování na otevřeném trhu práce nebo na návrat na trh práce
Z1. Specifický cíl	Od roku 2023 vytvořit systém pro zvyšování pracovních kompetencí klientů včetně 6 tréninkových pracovních pozic
Z1.1. Opatření	Do roku 2025 bude poskytnuto individuální a skupinové poradenství 40 klientům se zaměřením na budování kompetencí, analýzu situace a odstraňování bariér pro vstup na pracovní trh. Bude zpracováno 20 plánů individuálního rozvoje.
Z1.2. Opatření	Do roku 2025 proběhnou 3 peer programy využívající osob, které samy prošly specifickou životní zkušeností a mohou poskytnout neformální podporu a poradenství klientům
Z1.3. Opatření	Do roku 2025 budou posíleny komunikační dovednosti, práce s časem, vytváření zdravějšího životního režimu umožňujícího zvládat požadavky zaměstnání u 20 klientů.
Z1.4. Opatření	Do roku 2025 bude podpořeno 20 klientů doprovodem k zaměstnavateli, nácvikem jeho prezentace při pohovoru, pomocí s vyjednáváním pracovních podmínek, zajištěním podpory na pracovišti.
Z1.5. Opatření	Od roku 2023 bude 12 osob ročně absolvovat nácvik aktivit běžných při výkonu standardního zaměstnání (simulované pracovní porady) pomocí zřízení 6 tréninkových (adaptačních) pracovních míst a jednoho mentora
Z1.6. Opatření	Průběžně budou posuzovány příležitosti pro rozšíření komunálních aktivit obce, možné investiční příležitosti v katastru obce, příležitosti pro rozjezd podnikatelských aktivit ve spolupráci s případnými investorem nebo samostatně a možnosti podpory těchto aktivit z dotačních programů včetně programů pro podporu sociálních podniků.
Garant	Obec Vřesová
Plánované náklady	15 442 493 Kč (včetně dluhového poradce a mediátora zdraví)
Zdroj financování	OPZ+

3.3 Zdraví

Aktivity jsou zaměřeny na zlepšení zdravotní prevence klientů, posílení synergického efektu s dluhovým poradenstvím a podporou zaměstnatelnosti a celkové efektivity sociální práce. Je také myšleno na dohled na kvalitu práce mediátora a na to, že informace, se kterými bude pracovat budou ověřené, nezávislé a opřené o fakta. K tomuto účelu bude ustanovena spolupráce se Státním zdravotním ústavem v oblasti informací i v oblasti průběžného vzdělávání mediátora.

ZDRAVÍ	
Priorita 1	Zlepšit přístup klientů ke zdravotní prevenci a zvýšit kompetence k udržitelnému životnímu stylu
Zd1 Specifický cíl	Počínaje rokem 2023 s pomocí zdravotního mediátora zprostředkovat nové registrace u lékařů primární zdravotní péče 5 osobám ročně a podpořit návštěvu za účelem všeobecné preventivní prohlídky (včetně edukace k důležitosti případné léčby a dodržování léčebného režimu) u 10 osob ročně.
Zd1.1 Opatření	Počínaje rokem 2023 bude zajištěna kapacita jednoho zdravotního mediátora ve výši 1 pracovního úvazku s působností ve Vřesové
Zd1.2 Opatření	Do roku 2025 budou zorganizovány participativní vzdělávací a motivační programy v oblasti "podpory zdraví" pro minimálně 25 účastníků ročně. Do roku 2025 budou zorganizovány kurzy zdravého vaření v komunitních prostorách pro minimálně 10 účastníků ročně s časovou dotací 8 hodin na klienta.
Zd1.3 Opatření	
Zd1.4 Opatření	
Zd1.5 Opatření	Počínaje rokem 2023 budou s podporou realizátora zvyšovány kompetence ke změně chování ve prospěch udržitelného zdravého životního stylu (např. absolvování kurzu zdravého vaření, participace na pravidelném zdraví prospěšném pohybu, práce na tvorbě bezpečného a zdravého/zdravějšího prostředí bydlení s konkrétním výsledkem atd.) Minimálně 25 osob bude kompletně absolvovat jeden kurz ročně nebo dosáhne minimálně jednoho konkrétního výsledku za rok. Kompletním absolvováním se myslí participace v takovém rozsahu aktivity, která je realizátorem aktivity považována za splnění podmínek kurzu k jeho úspěšnému zakončení. Od roku 2023 bude navázána spolupráce s regionálním koordinátorem / koordinátorkou Státního zdravotního ústavu v připravovaném projektu OPZ+, který se bude zabývat podporou zdraví v jednotlivých krajích ČR s využitím odborných zkušeností z končícího projektu realizujícího terénní práci mediátorů podpory zdraví ("Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením", končí k 31. 12. 2022). Spolupráce zajistí předání zkušeností terénní práce zaměřené na mediaci ve zdraví.

Zd2 Specifický cíl	Posílit prevenci užívání nelegálních drog v obci
Zd2.1 Opatření	Bude realizována výzkumná sonda k získání informací o reálné situaci v oblasti drog
Zd2.2 Opatření	Do roku 2025 budou realizovány alespoň 2 prokazatelně účinné, participativní aktivity zacílené na stigmatizaci a útlak ve společnosti (photovoice, diskusní skupiny - nikoli protidrogový vlak).
Garant	Obec Vřesová, NNO
Plánované náklady	15 442 493 Kč (včetně dluhového poradce a aktivit zaměstnatelnosti)
Zdroj financování	OPZ+

3.4 Děti a volný čas

V obci lze navázat na zahájené aktivity v zapojování dětí v nízkoprahovém zařízení vedeném Armádou spásy, kde mohou zažívat pocit úspěchu při objevování a rozvíjení svých talentů. Bariéru představuje omezené zázemí a kombinace provozu knihovny a NZDM. Kvalita volného času dětí a mládeže je posílena dobudováním hřiště a sportovního areálu.

RODINA, DĚTI A VOLNÝ ČAS	
Priorita 1	Udržet a rozšířit působení NZDM v obci
R1.1 Specifický cíl	Stabilizovat klientskou základnu služeb NZDM pro 25 klientů různých věkových skupin
R1.1 Opatření	Počínaje rokem 2023 rozšířit zájmové a poznávací aktivity NZDM o min. jednu akci ročně
R1.2 Opatření	Do konce roku 2025 uspořádat 3 motivační besedy s inspirujícími osobnostmi a 3 exkurze do podniků pro celkem 40 účastníků.
R1.3 Opatření	Průběžně podporovat zapojování klientů do výběru, přípravy a realizace aktivit (např. formou nácviků samosprávy, participativních projektů, dobrovolnictví).
Garant	Armáda spásy, obec
Finanční náklady	jiné zdroje (Karlovarský kraj)

3.5 Komunitní práce

Pro prosazení žádoucích změn na úrovni místního společenství je zásadní posilovat motivaci a aktivizaci osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených k řešení pocíťovaných problémů přednostně vlastními silami. Pro dosažení lepších výsledků lze předjímat potenciál v dlouhodobě podporovaných komunitně-orientovaných aktivitách, které mohou zásadně přispět k posílení komunity (zejména organizační kapacity, rozvoje lidí a sociálních sítí komunity) a zvýšit motivaci občanů k přebírání větší spoluodpovědnosti za rozvoj jejich vlastních sousedství. Změny bývají patrné ve střednědobém až dlouhodobém časovém horizontu a vyžadují soustavnost a trpělivost, některé dílčí pozitivní změny (např. svépomocné zlepšení fyzického životního prostředí) by však měly být patrné mnohem dříve, aby vyznačovaly cestu a motivovaly k další činnosti samotných obyvatel.

KOMUNITNÍ PRÁCE A OBČANSKÁ ZAPOJENOST	
Priorita 1	Zlepšit sousedské vztahy v obci Vřesová a posílit občanskou soudržnost a komunitní život
K1 Specifický cíl	Do roku 2025 dojde k měřitelnému zlepšení vzájemného soužití obyvatel v obci Vřesová
K1.1 Opatření	V roce 2023 bude vyvinuta, použita a v roce 2025 zopakována matice parametrů k ověření vývoje kvality vzájemného soužití.
K1.2 Opatření	V období 2022 – 2025 bude realizován participativní akční výzkum ³⁹ týkající se života v obci (kvalita života, soužití v obci, pocitová mapa, veřejný prostor, mapování zdrojů komunity apod.). Na základě analýzy budou komunitou navržena vhodná opatření s využitím zdrojů komunity.
K1.3 Opatření	Do roku 2025 se bude min. 20 občanů obce podílet na plánování a realizaci sousedských / komunitních aktivit včetně akčních plánů
K1.4 Opatření	Do roku 2025 budou realizovány celkem 2 akční plány se zapojením občanů obce do plánování, přípravy, realizace a vyhodnocení.
K1.5 Opatření	Počínaje rokem 2023 proběhnou ročně minimálně 2 akce (společenské, kulturní, turistické, sportovní, pro rodiny s dětmi) na podporu komunitního života v obci s aktivním zapojením co největšího počtu obyvatel do přípravy a realizace akcí.
K1.6 Opatření	Do roku 2025 bude realizováno min. 5 veřejných setkání za účasti zástupců komunit, vedení obce a všech podstatných aktérů

³⁹ Participativní akční výzkum či výzkum zakotvený v komunitě je výzkum prováděný komunitou, s komunitou nebo pro komunitu. Participativní výzkum je interaktivním cyklickým procesem, který kromě vlastního výzkumu zahrnuje i bezprostřední implementaci jeho výsledků v praxi, reflexi tohoto procesu a využití této reflexe zpět. Příslušníci komunity se přitom na participativním výzkumu podílejí ve všech výzkumných fázích. Podrobně viz: Příručka inspirativních praxí – Občanská participace v obcích s koncentrací sociálního vyloučení (ASZ, 2021) Dostupné z: www.socialni-zaclenovani.cz/dokument/socialni-participace

K1.7 Opatření	Do roku 2025 bude realizováno min. 8 setkání (cca jednou za 4 měsíce) zaměřených na metodickou, vzdělávací a týmovou podporu prostřednictvím externích konzultací, seminářů a supervizí.
K1.8 Opatření	Do roku 2025 se aktivně zapojí alespoň 4 osoby do identifikace definovaných potřeb členů komunity
Garant	Obec Vřesová, Agentura
Finanční náklady	8 517 600 Kč
Zdroj financování	OPZ+

4 Implementační část

Po schválení Plánu sociálního začleňování (PSZ) zastupitelstvem obce bude zahájena implementační fáze, která bude koordinována pracovní skupinou a monitorována a vyhodnocována v rámci lokálního partnerství.

Níže je zpracována řídicí struktura implementačního týmu, nastavení procesů podléhajících implementaci PSZ, jako je sledování a vyhodnocování změn v implementaci PSZ, monitoring dopadů opatření, nastavení řídicích a podpůrných procesů, analýza a nastavení řízení rizik a přehled projektových záměrů se záměrem čerpání z výzev v KPSV 2021+.

Řídicím hlediskem při uvádění plánu v život v podmínkách malé obce budou praktické ohledy, bude ustavena pouze jedna pracovní skupina a administrativa a byrokratická zátěž budou omezeny na nezbytné minimum.

4.1 Analýza rizik a řízení rizik

Cílem analýzy rizik je identifikace a vyhodnocení veškerých potenciálních faktorů, které mohou negativně ovlivnit účinnost a dopady navrhovaných opatření. Na základě této identifikace lze navrhnout ideální postup, která může tato rizika omezit a řídit. Pro účely této identifikace byly využity konzultace se členy lokálního partnerství ve Vřesové, vyhodnocení faktorů v oblasti hrozeb a výstupy z výzkumných dokumentů.

Po identifikaci rizik došlo ke stanovení jejich významnosti a pravděpodobnosti výskytu. Na základě těchto úvah mohla být stanovena opatření pro eliminaci rizik a nastavení organizační struktury a procesů pro řízení rizik.

č.	Riziko se vztahuje k opatření PSZ	Název rizika	Pravděpodobnost výskytu	Intenzita dopadu ⁴⁰	Eliminace
1	DT 1.1, 2.3, 4.1-4.3., Z1.1-1.5, Zd1.2-1.4, K1.3-1.5	Neochota občanů Vřesové/klientů participovat na opatřeních PSZ	střední	velmi vysoká	Realizační a implementační tým zvyšují pocit partnerství a sounáležitosti v obci a komunitě prostřednictvím participativních metod práce s veřejností. Individuální práce s klienty je poskytována s důrazem na způsoby motivace klienta.

⁴⁰ 1 – velmi nízká pravděpodobnost výskytu/ intenzita dopadu, 2 – nízká pravděpodobnost výskytu/ intenzita dopadu, 3 – střední pravděpodobnost výskytu/ intenzita dopadu, 4 – vysoká pravděpodobnost výskytu/ intenzita dopadu, 5 – velmi vysoká pravděpodobnost výskytu/ intenzita dopadu

2	DT 1.1, 2.3, 4.1-4.3.	Stigmatizace klientů poskytovaných služeb vč. stigma zadlužení	střední - vysoká	vysoká	Realizační a implementační týmy se podílejí na destigmatizaci poskytované služby prostřednictvím osvěty a diskuzí s veřejností, šetrného přístupu ke klientům, spoluprací s poradci mimo obec
3	DT1-4, Z1.1-1.5, Zd1.1-1.4, K1.1-1.5	Personální neobsazení nových pozic nebo obsazení osobami s nedostatečnou kompetencí	nízká - střední	velmi vysoká	Realizátor opatření využívá veškerých dosažitelných zdrojů (vnitřních, vnějších) pro obsazení pracovních pozic, pomoci Agentury a působí k udržení obsazených pozic.
4	obecné riziko	Fluktuace lokálních konzultantů Agentury	střední	střední	V případě změny LK klade důraz na postupné předání agendy s ohledem na její komplexnost a vnitřní vztahy mezi aktéry.
5	obecné riziko	Oslabení či zrušení činnosti Agentury z důvodu systémových změn	nízká	vysoká	Agentura klade důraz na včasné informování partnerů o změnách. Agentura prostřednictvím LK dbá na postupné delegování své koordinační úlohy na obec
6	obecné riziko	Výrazné opoždění výzev ze strukturálních fondů a národních zdrojů	nízká	velmi vysoká	Agentura včasně informuje partnery o změnách ve vyhlášení výzev a poskytuje informace o jiných zdrojích.

4.2 Řídící struktura implementace

Následující přehled seznamuje s řídicí strukturou implementačního týmu v Vřesové. Uvádí role a odpovědnosti jednotlivých osob a subjektů v návaznosti na činnost LP a jiných samosprávných či poradních orgánů územního celku a dalších odpovědných osob a stejně tak odkazuje na nastavení procesů ve sledování a vyhodnocování změn v implementaci PSZ či v monitoringu plnění systémových opatření PSZ.

<i>Členové pracovní skupiny</i>	<i>Role</i>	<i>Odpovědnost</i>	<i>Výstup</i>	<i>V návaznosti</i>
Zástupce obce Vřesová	zastupuje obec	Stvrzuje svým podpisem oficiální dokument, zajišťuje oficiální korespondenci a formální jednání k nastavení a řízení spolupráce.	MoS s příslušnými přílohami (Popis spolupráce, Statut a Jednací řád LP) – stvrzen podpisem PSZ a jeho revidované verze – stvrzen podpisem	Schválení lokálním partnerstvím a zastupitelstvem obce.
Pověřený zástupce územního celku pro sociální začleňování (SZ)	zástupce obce a kontaktní osoba pro spolupráci obce a Agentury	Nastavení průběhu a výsledků spolupráce obce s Agenturou. Předkládá materiály k projednání v orgánech obce, odpovídá za realizaci Popisu spolupráce, PSZ a lokálního partnerství.	MoS s příslušnými přílohami (Popis o spolupráci) – koordinace schválení dokumentu v kompetentním orgánu obce PSZ a jeho revidované verze - koordinace schválení dokumentu v kompetentním orgánu obce Vyhodnocení a revize PSZ. Vyhodnocení spolupráce obce s Agenturou.	Schválení lokálním partnerstvím a zastupitelstvem obce. Na úrovni LK, pověřeného zástupce SZ, jednou ročně.
Manažer sociálního začleňování (SZ)	výkonný pracovník územního celku a kontaktní osoba ve spolupráci obce a Agentury	Zajišťuje koordinaci a činnost partnerství, součinnost orgánů složek obce, dokumentaci procesu, přípravu výstupů a spolupráci územního celku a Agentury.	MoS s příslušnými přílohami (Popis o spolupráci, Statut a Jednací řád LP) – koordinace schválení dokumentu v kompetentním orgánu obce PSZ a jeho revidované verze - koordinace schválení dokumentu v kompetentním orgánu obce Vyhodnocení a revize PSZ. Vyhodnocení spolupráce obce s Agenturou.	Schválení lokálním partnerstvím, zastupitelstvem obce Na úrovni LK, manažera SZ, pověřeného

				zástupce SZ, 1x ročně.
			Sledování realizací systémových opatření (na úrovni obce i mimo ni) a příp. navržení jejich změn.	Zprávy o realizaci syst. opatření LP

Lokální partnerství – členové (vč. pracovní skupiny)	podílejí se na sociálním začleňování v místě	Participují na činnostech a výstupech spolupráce obce s Agenturou. Mapují vývoj sociální situace územního celku a potřeb sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených obyvatel žijících na území obce.	Vyhodnocení a revize PSZ/PSZ. Vyhodnocení spolupráce obce s Agenturou 1krát ročně.	
			Schválení MoS a jeho příloh.	Schválení posloupně lokálním partnerstvím a poté zastupitelstvem obce.
			Monitorování a participace na tvorbě PSZ (stanovisko k PSZ) příp. jeho další revize. Schvalování PSZ.	Schválení lokálním partnerstvím, zastupitelstvem obce
			Jednání lokálního partnerství min. 1x ročně vč. pořízení zápisu z jednání.	
			Monitorování realizace projektů vč. harmonizace čerpání.	Ve spolupráci s Agenturou.
Realizátoři projektů	implementují politiku sociálního začleňování v obci	Administrativní, finanční a věcná realizace projektů.	Zpracování projektových záměrů implementující PSZ	
			Monitoring realizovaných projektů	Na vědomí LP
Veřejnost	občané Vřesové	Vyjadřují se k plánování a realizaci aktivit PSZ. Participují na	Veřejné setkání	

		jednotlivých činnostech v průběhu spolupráce města s Agenturou.		
Odbor pro sociální začleňování MMR (Agentura)	podporuje územní samosprávu v procesu sociálního začleňování	Zajišťuje metodickou a odbornou podporu obce v procesu sociální integrace. Podporuje územní celky a jejich partnery při přístupu k čerpání fondů EU. Propojuje subjekty na místní úrovni.	Vyhodnocení a revize PSZ. Vyhodnocení spolupráce obce s Agenturou.	Na úrovni LK, manažera SZ, pověřeného zástupce SZ 1x krát ročně.
			Zpráva o naplňování PSZ/PSZ a Popisu spolupráce 1krát ročně.	K předložení na vědomí zastupitelstvu obce.

		Zajišťuje odborné pracovníky pro obsahovou náplň lokálního partnerství dle potřeby a zájmu. (Odborné pracovníky podporující strategické plánování a řídicí procesy, zajišťující expertní podporu v tematických oblastech SZ a výzkumné a evaluační činnosti.)		
			Monitorování realizace projektů vč. harmonizace čerpání.	Ve spolupráci s LP
			Poskytuje členům LP poradenství v případě projektové žádosti či jiné žádosti o dotaci metodickou a odbornou podporu při věcném a obsahovém nastavení projektových aktivit prostřednictvím odborných poradců.	
			Zpráva z realizace monitoringu jako podklad pro vyhodnocení intervencí PSZ v území příp. pro revizi nebo tvorbu nového PSZ	Předkládáno na vědomí členům LP 1krát ročně
			Poskytuje realizátorům projektové poradenství, včetně nastavení evaluace a odborné poradenství.	

4.3. Sledování a vyhodnocování

Sledování (monitoring) realizace předkládaného plánu sociálního začleňování bude probíhat průběžně, primární platformou pro provádění evaluace projektových aktivit bude pracovní skupina PSZ, přičemž monitorovací proces koordinují ve vzájemné spolupráci starosta, manažer sociálního začleňování a lokální konzultant. Pracovní skupina je svolávána dle potřeby. Na základě vyhodnocení změn a vývoje v lokalitě mohou členové pracovních skupin navrhnout úpravy opatření či specifických cílů PSZ.

Po ukončení spolupráce obce s Agenturou bude provedeno závěrečné vyhodnocení (evaluace), které zahrne kvalitativní a kvantitativní průzkum dopadů opatření PSZ. Evaluační zpráva bude zveřejněna.

5. Financování PSZ

V následujícím přehledu je zpracován předpokládaný rozpočet realizace jednotlivých opatření a přehled zdrojů čerpání.

Realizátor projektu (tentativní)	Projekt	Zaměření	Lokalita	Trvání	Rozpočet (Kč)	Operační program	Prioritní osa	Specifický cíl
Obec Vřesová	Komplexní přístup k řešení sociálního začleňování	Řešení předluženosti, opatření pro posílení zaměstnatelnosti, zdravotní mediace	Vřesová	36	15 942 493	OPZ+	2	2.1
Obec Vřesová	Komunitní práce v obci	Mapování potřeb, posilování schopností občanů žijících v komunitě, tvorba sociální sítě a vazeb na místní aktéry, vzdělávání aktivních členů komunity, posílení občanské pospolitosti a zapojenosti	Vřesová	36	8 517 600	OPZ+	2	2.1
Celkem OPZ+					24 440 093			

Seznam zkratek

APK:	Asistent prevence kriminality
ASZ:	Odbor pro sociální začleňování (Agentura) MMR ČR
NNO:	Nestátní nezisková organizace
MOP:	Dávka pomoci v hmotné nouzi (mimořádná okamžitá pomoc)
MP:	Městská policie
MPSV:	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
OOP:	Opatření obecné povahy
ORP:	Obec s rozšířenou působností
OSPOD:	Orgán sociálně právní ochrany dětí
PČR:	Policie České republiky
SAS:	Sociálně aktivizační služba/y pro rodiny s dětmi nebo pro seniory a osoby se zdravotním postižením
SVL:	Sociálně vyloučená lokalita
VDP:	Vzdálená dílčí podpora
ÚP:	Úřad práce České republiky

OBEC VŘESOVÁ

Výpis usnesení ze zápisu 44. zasedání Zastupitelstva obce Vřesová, konaného ve Vřesové dne 8.9.2022

Výpis usnesení:

13. Memorandum o spolupráci

Usnesení č.11

ZO návrh projednalo a souhlasí s uzavřením Memoranda o spolupráci v rámci Koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení 2021+ mezi Odborem pro sociální začleňování (Agentura) Ministerstva pro místní rozvoj, Staroměstské náměstí 6, 110 15 Praha 1, IČO: 68002222 a obcí Vřesová včetně příloh:

- Popis spolupráce.
- Plán sociálního začleňování obce Vřesová 9/2022 – 12/2025 (přílohy č.7,8,9)

Výsledek hlasování: Pro: 5, Proti: 0, Zdrželi se: 0 = schváleno, usnesení přijato

Jiří Sivák
starosta obce

OBEC VŘESOVÁ
Vřesová 3, 357 43 Vřesová
ČO: 002 89 987 ČÚ: 0700239617
Tel: 352 885 407

Za správnost: Haláčková Eva, referent OU Vřesová dne 12.9.2022

VYJÁDŘENÍ ODBORU PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ (AGENTURA) MINISTERSTVA PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR K PLÁNU SOCIÁLNÍHO ZAČLEŇOVÁNÍ

Žadatel o vyjádření stanoviska (územní celek): **obec Vřesová**

Plán sociálního začleňování (PSZ) schválen dne: **8. 9. 2022**

Kritérium	Komentář
Návaznost PSZ na předchozí strategické dokumenty (jejich účinnost/úspěšnost)	<i>Předkládaný Plán sociálního začleňování obce Vřesová 9/2022 – 12/2025 navazuje na Plán vzdálené dílčí podpory obce 2021 – 2025 a na Tématický akční plán v oblasti zadlužení a snižování napětí na léta 2020 - 2022, na jehož základě obec Vřesová působila jako realizátor obecního projektu financovaného z Operačního programu zaměstnanost „Podpora sociálního začleňování ve Vřesové“, registrační číslo CZ.03.2.60/0.0/0.0 / 16_052/0016482. Tento projekt, který byl ukončen 31. 8. 2022, byl zaměřen na podporu začleňování osob z cílové skupiny, které jsou sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené v obci Vřesová prostřednictvím souboru aktivit k posílení prevence ekonomické nestability. Tyto aktivity byly zaměřeny na finanční gramotnost, prevenci finanční zadluženosti a aktivizaci cílových skupin prostřednictvím tří klíčových aktivit.</i> <i>Agentura pozitivně hodnotí odborně seriózní přístup vedení obce a realizačního projektového týmu při implementaci projektu po dobu realizace projektu v letech 2020 – 2022. K datu ukončení projektu (prodloužen do 31. 8. 2022) byly klíčové indikátory projektu naplněny: kapacita podpořených služeb, počet klientů využívajících služby v rámci alespoň jedné klíčové aktivity i počet podpořených osob s nebagatelní podporou, využívající všechny tři klíčové aktivity. Zkušenosti z realizace projektu povedou v novém programovém období k většímu důrazu na dosahování vyššího počtu oddlužených klientů a na lepší uzpůsobení workshopů a praktických nácviků místním podmínkám. Spolupráce obce Vřesová s Agenturou nebyla zatím předmětem hodnocení Evaluační zprávy.</i> <i>Plán sociálního začleňování obce Vřesová 9/2022 – 12/2025 navazuje na předchozí Plán vzdálené dílčí podpory obce 2021 – 2025 a na Tématický akční plán v oblasti zadlužení a snižování napětí na léta 2020 – 2022 především v oblastech zadluženosti formou udržení kapacit pro místně dostupné dluhové poradenství. Pokrok při řešení akutních a tíživých problémů sociálního</i>

Příloha specifické části Metodiky koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení 2021+ č. 14

	vyloučení v obci je třeba zpevnit a rozšířit projektovou práci o témata prevence zdraví a prosazování zdravého životního stylu a téma zaměstnatelnosti. Obec rovněž plánuje, že se bude projektově věnovat problematice komunitní práce a občanské zapojenosti.
Soulad PSZ se strategickými dokumenty kraje a ČR v oblasti sociálního začleňování a se souvisejícími dílčími politikami, strategiemi a plány	<i>Tento plán sociálního začleňování je koncipován jako nový strategický dokument rozvoje sociálního začleňování, který navazuje na dosavadní zmíněnou spolupráci obce Vřesová s Agenturou. PSZ je komplexně zaměřen na realizaci aktivit snižujících rozsah sociálního vyloučení, aktivit zvyšujících prevenci sociálního vyloučení v území a aktivit vedoucích ke zlepšení soužití mezi všemi obyvateli obce. Tím je v synergii s řadou místních, národních a nadnárodních strategií zaměřených na snižování sociálního vyloučení v České republice.</i> <i>Na úrovni České republiky zastřešuje téma sociálního začleňování Strategický rámec 2030, který udává směr rozvoje země na následujících 10 let. Tento rámec se zaměřuje v oblasti nerovnosti na vyrovnávání rozdílů v přístupu k veřejným službám garantovaným státem a na boj s diskriminací, která znemožňuje optimální využití lidského potenciálu. Doplnujícím dokumentem, který pomáhá vyhodnocovat naplňování cílů udržitelného rozvoje v ČR je Implementace Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj. Dokumentem, který určuje hlavní věcné oblasti financování politiky soudržnosti v ČR, je Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020.</i> <i>Z národních sektorových strategií je pro sociální začleňování stěžejní Strategie sociálního začleňování 2021- 2030. Zastřešuje na území ČR hlavní strategie významné pro sociální začleňování osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených, též pokrývá oblast boje s chudobou a sociálním vyloučením. Cílem navazující Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021-2030 je doplňovat opatření Strategie sociálního začleňování 2021-2030 a vytvářet podmínky pro to, aby Romové, jakožto jedna z nejohroženějších skupin z hlediska chudoby a sociálního vyloučení, měli přístup k těmto opatřením.</i> <i>Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji 2021 - 2023 je hlavním dokumentem kraje v sociální oblasti jako součást žádosti kraje o účelovou dotaci na financování běžných výdajů souvisejících s poskytováním základních druhů a forem sociálních služeb. Dále byl usnesením Rady Karlovarského kraje</i>

Příloha specifické části Metodiky koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení 2021+ č. 14

	č. RK 833/07/21 ze dne 26. 7. 2021 schválen Akční plán rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji na rok 2022. Lokální partnerství Plán sociálního začleňování odsouhlasilo dne 15. 7. 2022. Zastupitelstvo obce plán projednalo a jednomyslně odsouhlasilo dne 8. 9. 2022.
Kvalita procesu strategického plánování	Lokální partnerství funguje jako konzultační, koordinační a iniciační orgán starosty obce v oblasti sociálního začleňování. Do procesu strategického plánování byli zapojeni všichni aktéři, kteří projevíli zájem o členství v lokálním partnerství. Členové lokálního partnerství se podíleli na tvorbě analytické a návrhové i implementační části. Spolehlivost a reprezentativnost sebraných dat byla zajištěna Oddělením výzkumu a evaluace Agentury.
Kvalita zpracování PSZ	Plán respektuje metodicky určenou strukturu, kterou dále rozšiřuje o politicko – ekonomický kontext koexistence se sousedícím industriálním komplexem. Analytická část obsahuje obecná východiska akademického konsensu, jakož i místní specifickou analýzu. Dále návrhovou část strukturovanou na oblasti podpory, strategické priority, specifické cíle a opatření, k nim stanovené odpovědné subjekty/osoby, indikátory a termíny plnění, předpokládané náklady a zdroje financování (v členění na zdroje z ESIF 2021– 2027/KPSV21+ a další zdroje). Nakonec implementační část, popisující způsob řízení realizace PSZ, jednotlivých opatření a plnění cílů, koordinaci práce lokálních aktérů, řízení kvality a rizik, nastavení systému monitoringu a evaluace.
Respektování intervenční logiky (dodržení principu „problém-příčina-návrh řešení“)	V plánu jsou dodrženy vztahy a souvislosti od příčin problémů a potřeb přes cíle a opatření, alokace a zdrojů až k výstupům a indikátorům: - v analytické části jsou odůvodněné konkrétní příčiny problémů a související cíle, - návrhová část (opatření) řeší příčiny problémů identifikovaných v analytické části a jednotlivá opatření odpovídají identifikovaným příčinám v analytické části. Každé opatření má formulovaný výstup a indikátory.
Dopady PSZ	V plánu je formulovaná změna, k níž má plán přispět, klíčové výsledky a dopady strategického plánu jsou definovány

Příloha specifické části Metodiky koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení 2021+ č. 14

	<i>prostřednictvím indikátorů; výsledky a dopady jsou stanoveny realisticky, je popsán způsob evaluace strategického plánu.</i>
Způsobilost PSZ pro čerpání dotací z výzvy k předkládání žádostí o podporu v rámci Operačního programu Zaměstnanost Plus určené pro podporu sociálního začleňování v sociálně vyloučených lokalitách	<i>Cíle, opatření a cílové skupiny plánu, u nichž se předpokládá financování z operačních programů zařazených do KPSV21+, odpovídají cílům, podporovaným aktivitám/opatřením a cílovým skupinám příslušných investičních priorit těchto programů.</i> <i>Čerpání z operačního programu OPZ+ je v plánu přehledně zpracováno do tabulek umožňujících stanovení alokací ve výzvách.</i>
Celkový komentář	<i>Plán sociálního začleňování obce Vřesová navazuje na předchozí strategické dokumenty a řeší klíčová témata prostřednictvím plánovaných opatření. Byl zpracován ve spolupráci se všemi důležitými aktéry s použitím relevantních dat. Plán je zpracován ve struktuře dle metodiky KPSV+ a je způsobilý pro čerpání dotací z KPSV+.</i> Odbor pro sociální začleňování (Agentura) Ministerstva pro místní rozvoj ČR ☒ DOPORUČUJE ☐ NEDOPORUČUJE <i>Plán sociálního začleňování obce Vřesová na období 9/2022-12/2025</i> <i>k financování v rámci výzvy k předkládání žádostí o podporu v rámci Operačního programu Zaměstnanost Plus určené podporu sociálního začleňování v sociálně vyloučených lokalitách.</i>

Vyjádření za odbor pro sociální začleňování (Agentura) Ministerstva pro místní rozvoj ČR, oddělení regionálního centra západ zpracoval/a:

Dne

Bc. Michal Kratochvíl

Vedoucí oddělení regionálního centra západ (RCZ)

Potvrzení stanoviska ředitelem odboru pro sociální začleňování (Agentura) Ministerstva pro místní rozvoj ČR:

Dne

Mgr. Markéta Benešová

Vrchní ministerský rada – p.z. ředitele odboru